Զ. ՏԱՐԻ 1781 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ԹԱՂՈՑ 4382 — Հ. Տ. 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — Ն. Տ. 31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889 — ՀԻՃՐ. 8 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1307 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՅԼ ԻՆՉ ՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ու ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան կանխիկ վճարմամբ ... 160
» » Վեցամսեայ » » ... 80
» » Եռամսեայ » » ... 40
Գաւառաց » Տարեկան » » ... 200
» » Վեցամսեայ » » ... 100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանք ... 56
» » վեցամսեայ » ... 28

Դուրսը ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

(Թարգմ. ի Վիեննայի Թղթակցէն, 25 դեկ.)

Այս տարի յիշատակելի պիտի մնայ ի Վիեննա՝ Ս. Ծննդեան նախատօնակին թէ՛ հարուստ և թէ աղքատաց բնակարաններուն մէջ տխուր կերպիւ տեղի ունենալուն համար։ Յետին աղքատաց տուներուն մէջ իսկ սովորութիւն է Ծննդեան ծառ մ'ունենալ, և այս ծառերու շուկայն դեկտ.ի առաջին շաբաթէն ի վեր բաց էր ի Հօֆ Մարքթ. Սիրուն անտառն մը կը կազմէր. Ծառոց ոստերուն վրայ շարուած են թղթեայ վարդեր, մոմեր, ոսկեզօծ խաղալիկներ, և նկարազեղ ձեւերու տակ շատ մը շաքարեղէններ։ Ծննդեան ծառերուն տղայոց առջեւ պարզուելուն առթիւ, որ տօնին նախընթաց երեկոյին տեղի կ'ունենայ, սովորութիւն է նաեւ Ծննդեան տուփեր տալ սպասաւորաց։ Աւստրիոյ մէջ սպասաւորք Ծննդեան ծոմը խըստիւ կը պահեն։

Այս տարի ըստ սովորութեան գրնուեցան Ծննդեան ծառերը, բայց փոքրիկ տղայք որք այն ծառերուն շուրջ կը պարէին ամեն տարի՝ այս տարի հիւանդ են ըստ մեծի մասին։ Հարք և մարք՝ Վիեննայի փողոցներուն մէջ իրարու հանդիպելով՝ ուրիշ բանի վրայ չեն խօսիր բայց եթէ իրենց զաւակաց հիւանդութեան վրայ, իրարմէ տեղեկանալով թէ քանի՛ զաւակներէ քանին պառկած են, եւ ի՛նչ դարման կ'ընեն։ Բայց սուտ հիւանդներ ալ շատ են։ Պզտիկ տըղայք կեղծել չեն գիտեր, բայց դըպրոցականք ոմանք հիւանդի երեւոյթ առած են դպրոցները փակել տալու համար, և ամսական կամ շաբաթական առնող պաշտօնեայք մէկէն ի մէկ հիւանդացած են, որ յոյժ կասկածելի բան մը կ'երեւի գործատեարց։ Ասոնք շատ զայրացած են։ Կը գանգատին թէ գործի գլուխ կամ օրական առնող բանուորք և աշխատաւորք սքանչելապէս քաջառողջ են, մինչ շաբաթականով և ամսականով աշխատողներուն գրեթէ ամէնքն հիւանդացած են։ Բայց Ինֆլուենցայէ հիւանդացածներու թուոյն ստուարութեան վրայ գաղափար մը կուտայ Վիեննայի դեղագործի մը այն դիտողութիւն թէ ներկայացեալ դեղագրերէ տասնէն ինն տիրող հիւանդութեան կը վերաբերի, և [illegible] կը պատուիրէ։

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆ Յ'ԷԼԻԶԷ

Տիկին Քառնօ, Հանրապետութեան Նախագահին կինը, կարգադրած էր Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ հանդէս մը տալ ի զուարճութիւն Փարիզի ամենէն աղքատիկ և ամենէն պարկեշտ մանկանց։ Շրջաբերական ղրկած էր Փարիզի քսան շրջանակաց թաղապետներուն, որպէս զի իւրաքանչիւրն իւր շրջանակին ամենէն աղքատ և ամենէն պարկեշտ ընտանեաց մէջէն 10 մանչ և 10 աղջիկ փոքրիկ տղայք զատելով Ս. Ծննդեան տօնին օրն Էլիզէի պալատը ղրկեն, միակ պայման դնելով որ այս տղայք կանոնաւորապէս դպրոց յաճախող ըլլան։ Որոշեալ օրն որոշեալ ժամուն հասան տղայք, տնօրինութեամբ իրենց վարժապետաց և վարժուհեաց, հանրակառքերով։ Թաղապետներէն և ուրիշ սակաւաթիւ հրաւիրեալներէ զատ դուրսէն մարդ չի կար պալատան մէջ, որովհետեւ Տիկին Քառնօ կարգադրած էր որ հանդէսը լոկ մանկական ըլլայ։ Տղայք ընդունուեցան շքեղ սրահներու մէջ, ուր տիրող պերճութիւնն ախնապէս դիտեցին։ Ըստ կարի մաքուր և կոկիկ հագուած էին. որովհետեւ Փարիզի ամենէն աղքատ, ամենէն խղճալի ընտանեաց վերաբերող այս 400 մանկանց մայրերն ամեն զոհողութիւն ըրած էին, ըստ կարելւոյն վայելուչ կերպարան մը տալու իրենց զաւակաց, նախագահական պալատան այս ընդունելութեան առթիւ։ Այս տղայոց մէջ քիչեր հիւանդոտ և տխուր դէմք ունէին. ընդհանրապէս պայծառադէմ էին. բախտին հարուածներն զգալու չափ տարիքոտ չէին դեռ։ Ամենքն ալ առաջնորդուեցան մեծ սրահ մը, ուր մանկական թատրոն մը կազմակերպուած էր տըղայոց համար հաճելի և հետաքրքրաշարժ խաղերով։ Հարուստ տըղայք այսպիսի տեսարաններ միշտ կը վայելեն ի Փարիզ, բայց այս 400 խըղճալեաց համար նորութիւն մ'էր, և մեծապէս զուարճացուց զիրենք։ Ներկայացեալ խաղերն էին [illegible]։ Ներկայացման, տղայք ճաշասրահն առաջնորդուեցան, ուր հացկերոյթ մը տըրուեցաւ իրենց։ Յետոյ ձմեռնային ջերմանոցը տարուեցան, ուր վեց մեծ եղեւիններ, որք մինչեւ առաստաղը կը հասնէին, վարէն վեր ծածկուած էին ամեն տեսակ խաղալիկներով, գոյնզգոյն պաճուճապատանքներով, շաքարեղէններով, ամենքն ալ եռագոյն ժապաւէններով կապուած։ Այս ընծայք բաշխուեցան տըղայոց, որք ամենայն կանոնաւորութեամբ ու բարեկրթութեամբ առին իւրաքանչիւրն իւր բաժինն։ Ասոնք թէեւ աղքատ դասուց տղայք, բայց չուեսութեան անվայել ցոյցեր չէին ըներ։ Ընդ ուղղակի տնօրինութեամբ տիկին Քառնոյի, ամեն տղու ամեն բանէ յառաջ տրուեցաւ կողով մը, տուն տանելու համար։ Կողովին մէջ կային գունաւոր պատկերներ, կաղանդչէք գիրք մը՝ «Մայրական կրթութեան Մատենադարանին» հատորներէն զատուած, նաեւ քանի մը տուփ չոքոլա, շաքարեղէններ, խաղալիկներ, աղջկանց համար պաճուճապատանքներ, մանչերուն համար փոքրիկ հրացաններ զորս իրենց ուսէն անցուցին, նաեւ ձմեռուան համար մէկ մէկ փոքրիկ վերարկու մանչերուն և աղջիկներուն։ Այս աւարով բեռնաւորեալ, ուրախ, զուարթ մեկնեցան փաղանցիկ դրախտէն, և հանրակառքերը նստան՝ բերկրալի լուրն իրենց մայրերուն հաղորդելու անհամբերութեամբ։ Ապագային մէջ ո՛րչափ ևս դժնդակ կեանք մը վարեն, Տիկին Քառնոյի կողմէ Նախագահական պալատան մէջ իրենց եղած ընդունելութեան յիշատակը չպիտի ելնէ իրենց միտքէն։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Սոպրանյէին նստաշրջանը դեկտ. 29ին փակեցաւ Ֆերտինանտ Իշխանի կողմէ. Վերջընթեր նստին մէջ, արտաքին գործոց նախարարը պատասխանեց ընդդիմադիր կուսակցութեան երեսփոխանի մը հարցապնդման՝ Իշխանին Տէրութեանց կողմէ ճանաչման խնդրոյն վրայ։ Նախարարն ըսաւ թէ կառավարութիւնը, Խորհրդարանին և Իշխանին վստահութեամբ քաջալերեալ, հարկաւոր ձեռնարկներն ըրած է այս խնդրոյ վրայ։ Անպատեհ կը համարի մանրամասն տեղեկութիւններ տալ այս մասին. «Պիտի շարունակենք մեր կարողութեան սահմանին մէջ ամեն բան ընել յօգուտ երկրին՝ մեր ազգային դատին յաջողութեան համար։»

—Վիեննայէ նորադոյն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ պուլկարական երեսուն միլիոն ֆրանքի փոխառութիւնն ի հրապարակ պիտի հանուի յունուարի առաջին կիսուն մէջ ի Վիեննա և ի Փեշթա. հանրային ստորագրութեամբ. «Աւստրիական Երկրաց Դրամատունն» արդէն բազմաթիւ ստորագրութիւններ ընդունած է։

ԱՆԳԼԻԱ

Սթանտըրտ կառավարական թերթը կը ծանուցանէ թէ Կալլէսի իշխանին կրտսեր դուստրը՝ Մօտ իշխանուհին, 21 ամեայ, նշանուած է Գերմանիոյ Օկիւսթ-Վիքթորիա Կայսրուհւոյն եղբօր՝ Էրնէսթ-Կիւնթէր դքսին, որ 26 տարեկան է։

(Գերմանիոյ արդի Կայսրուհւոյն անունը ցարդ Աւկուսթա Վիքթորիա կ'ըսուէր նոյն իսկ Կոթայի Տարեցոյցին մէջ. Կայսեր քաղաքական դիւանին կողմէ պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ այս օրերս թէ (անշուշտ Կայսեր մօրն եւս Աւկուսթա անունը կրելուն պատճառաւ) այսուհետեւ Օկիւսթ-Վիքթորիա պիտի յորջորջուի տիրող Կայսրուհին։)

—Նոր տարւոյն մէջ լոյս պիտի տեսնէ Վեհ. Վիքթորիա Թագուհւոյն յիշատակաց մէկ նոր հաւաքածոյն, որ պիտի պարունակէ Ն. Վեհափառութեան ուղեւորութեան միջոցին երկնած քանի մ'ընդարձակ քերթուածները։

ԶՕՐ. ՊՈՒԼԱՆԺԷ

Զախողութեանց երկար շարքի մը մէջ Զօր. Պուլանժէ մեծ բախտ մ'ունեցաւ վերջապէս. Ամենուրեք իրեն ընկերակցող կինն, Տիկին Պոնէն, ազգականուհւոյ մը մահուամբ վեց միլիոն ֆրանքի հարստութիւն ժառանգեց այս օրերս։ Հաւանական է որ այս գումարին մէկ մեծ մասը պուլանժեական դատին յատկանայ, երբ Պուլանժէականութեան հասոյթի աղբիւրք ցամքած են ուրիշ կողմերէ։

ՈՍԿԵԴՐԱՄՆ Յ'ԱՒՍՏՐԻԱ

Յայս վայր Աւստրիա-Հունգարիոյ մէջ բանուկ դրամը թղթադրամն էր, որոյ յարգը քիչ շատ կտրած է, և փոփոխական է ընթացքն. Երկոքեան կառավարութիւնք Վիեննայի և Փեշթայի որոշեցին մետաղեայ դրամի վերահաստատել. Ոսկին պիտի լինի Տէրութեան երկուց մասանց գլխաւոր դրամն, իսկ արծաթ դրամը մանր վճարմանց [illegible] պիտի յատկանայ։ Նաեւ ֆրանքի դրութիւնը պիտի ընդունուի, այժմեան թուղթ ֆլորինն երկու ոսկի ֆրանքի փոխուելով։ Աւստրիա և Հունգարիա առանձին պիտի կնքեն հարկաւոր փոխառութիւնն՝ այս դրամական բարենորոգման գործադրութեան համար. Արդ, Աւստրիա և Հունգարիա իրենց թղթադրամը բառնալու համար իբր քառասուն միլիոն անգլ. ոսկւոյ պէտք պիտի ունենան, և այսչափ ոսկւոյ կամ ոսկեդրամի ներածման ուրիշ հրապարակներէ քաշուելն անշուշտ մեծ տպաւորութիւն պիտի ընէ ոսկւոյ ընթացքին վրայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ

Լիզպոն, 29 դեկտ.—Տոմ Քարլոս Թագաւորին հռչակման պաշտօնականութիւնն երէկ տեղի ունեցաւ. Ամէլիա Թագուհին որ ծննդաբերութենէն ի վեր բաւական աղէկցած է, ներկայ էր արարողութեան.—Պրազիլիոյ կայսրուհին երէկ յՕփորթօ (Փորթուկալ) մեռաւ սրտի հիւանդութենէ։ (Շատ պատուական կայսրուհի մ'էր, բնիկ բարեմասնութեամբք օժտեալ. Նափոլիի արքայական տան պատկանող իշխանուհի մ'էր։)

—Փրակ, 29.—Չէխերուն և Գերմաններուն մէջ համաձայնութիւն գոյացնելու համար կառավարութիւնը նոր առաջարկ մ'ըրաւ. Գերման կուսակցութեան գործադիր մասնախումբն հինգ անդամներ որոշեց այս խորհրդակցութեան մասնակցելու համար։

—Հռոմ, 28.—Պապին և Ռուս կառավարութեան միջեւ համաձայնութիւն գոյացած լինելով Լեհաստանի կաթոլիկ թեմերուն կառավարութեան վրայ, Պապը դեկտ. 30ի ժողովոյն մէջ քանի մը ռուս եպիսկոպոսներ պիտի ձեռնադրէ։

—Լորտ Հարթինկթըն չէ ընդունած Լորտ Սալզպըրիի առաջարկը՝ պահպանողական նախարարութեան անդամակցելու համար, այն մտածմամբ թէ Միութենական-ազատական կուսակցութեան անկախ կացութեան մը մէջ պահպանումն աւադ կարեւորութիւն ունի։

—Լոնտոն, 28.— Կալլէսի իշխանն, ընդունելով Լոնտոնի իտալական նոր դեսպանը՝ Գ. Թորնիէլլի, յոյժ բարեկամական յայտարարութիւններ ըրաւ Անգլիոյ և Իտալիոյ յարաբերութեանց վրայ։

—Լոնտոն, 28.— Անգլ. մի քանի մարտանաւուց՝ Փորթուկալի վրայ ճընշում ի գործ դնելու համար՝ Թակուս գետին բերանը (Լիզպոնի առջեւ) ղըրկուելուն զրոյցը չէ ստուգուած։

—Փարիզ, 28.—Խազախապետ Աշինով, (որ կարգ մը Խազախներով Հապէշաստան երթալուն առթիւ վէճ ունեցած էր ֆրանսական մարտանաւու մը հրամատարին հետ, որ թնդանօթի բռնած էր զինք և իւր հետեւորդները,) այժմ պաշտօնագիր մը ղրկելով ֆրանսական կառավարութեան՝ իրեն [illegible] վնասին համար դրամական փոխարինութիւն կը խնդրէ.—(Ռուս կառավարութիւնը, պախարակելով Աշինովի ֆրանսական մարտանաւու մը հետ չափուելու ելնելը՝ ի Կովկաս արտաքսած էր զնա. Եթէ այս նոր ձեռնարկ ստոյգ է, կ'երեւի թէ ռուս կառավարութիւնն ալ՝ իւր բոլոր ֆրանսասիրութեամբ հանդերձ՝ համոզում գոյացուցած է թէ ֆրանսացի հրամատարն իրաւունք չունէր թընդանօթի բռնելու զԱշինով և նորա դունդը։)

—Փարիզ, 28.— Հինգշաբթի Փարիզի մէջ մեռնողներուն թիւն է 318, մինչ սովորական մահերն 200էն աւելի չեն. Փարի լրագիրը կ'ըսէ թէ փարիզաբնակ ժողովրդեան մէկ երրորդն Ինֆլուենցայէն վարակուած է. Երեք զինուորք ևս մեռան այս հիւանդութենէ։

* *

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Փորթուկէզ կառավարութիւնը նոր տեղեկագրեր ստացաւ Սերփա Փինթօ հազարապետէն՝ ծանուցանող թէ հոկ. 15ին անգլիական դրօշ պարզուած էր Զամպէզ գետին կողմերը փորթուկէզ երկրին վրայ, բայց փորթուկէզ իշխանութիւնք անյապաղ վար առին այս օտար դրօշն, և վերահաստատեցին Փորթուկալի իշխանութիւնը. Կը հաստատուի թէ Լիզպոնի կառավարութիւնը բնաւ տրամադիր չէ ետ կանչել իւր հրամատարն, և աւելի քան երբեք համոզուած է թէ իւր պաշտպանած սեփականութեան իրաւունքներն հիմնաւոր են և անգլիական պահանջմունք անհիմն են։

* *

Փել Մէլ Կազէթ կը պատմէ թէ անցեալ գարնան կարգադրութիւն մը կնքուած էր Լիզպոնի անգլ. հիւպատոս Գ. Ճոնսթընի և փորթուկէզ կառավարութեան միջեւ, որուն համեմատ փորթուկէզ ստացուածոց արեւմտեան սահման նշանակուած էր ի Զումպօ, Նիասսալանտի կողմն, և փորթուկէզ իշխանութիւնը ճանչուած էր արեւելեան և հարաւային ծովեզերաց վրայ, նաեւ Պլանթիրի վրայ, (Նոր քաղաք մը, որուն ամերիկացի և սկովտացի Միսիոնարք տուած են Լիվինկսթոնի ծննդավայրին եղած քաղաքին անունն,) և Շիրէ գետին բարձրաւանդակաց վրայ. Ասոր փոխարէն, Փորթուկալ առեւտրական դիւրութիւն տուած էր Անգլիացւոց, ի մէջ այլոց զինուց ազատ ներածման թոյլ տալով. Սկովտացի Միսիոնարաց ալ կատարեալ ազատութիւն տուած էր բնիկներն ի բողոքականութիւն դարձնելու. Բայց յետոյ Լորտ Սալզպըրի Միսիոնարաց ստիպման տեղի տալով, չէ վաւերացուցած այս պայմանագիրը և Գ. Ճոնսթըն Նիասսալանտ ղրկած է՝ նշանակեալ երկրաց վրայ բրիտանեան իշխանութիւն հաստատելու. Հոն Գ. Ճոնսթըն բախած է Սերփա Փինթօ հրամատարին, որ կարուկ մարդ մը լինել կը թուի։

—Փարիզեան լրագիրք, անգլեփորթուկէզ վէճին մէջ, Փորթուկալի կողմը կը բռնեն Անգլիոյ դէմ, ոմանք համոզմամբ, այլք ատելական զգացմամբ, որովհետեւ Փորթուկալի թագուհին ֆրանսացի իշխանուհի մ'է, կամ Անգլիոյ գաղթային աշխարհակալութեան դէմ հակառակութեամբ։

Ի ՊԵՐԼԻՆ

Վիլհէլմ Կայսր բաւական ապաքինած լինելով, դեկտ. 24ին դուրս ելաւ Վիքթորիա կայսրուհւոյն հետ և այցելութեան գնաց իւր մամին՝ Աւկուսթա Կայսրուհւոյն, ի Փոցտամ. Հոն Ծննդեան հինգ խոշոր ծառեր կանգնուած էին կայսեր երեք մեծ տղոց համար։

Կը հերքուի այն լուր թէ Գերման կառավարութիւնը մարտանաւ պիտի ղրկէ եղեր ի Ռիօ-Ժանէյրօ՝ ի պաշտպանութիւն Գերման հպատակաց, որք բազմաթիւ են ի Պրազիլիա։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ծանուցինք անցեալ օր թէ Փեթերսպուրկի իտալեան Նախորդ դեսպան Կրեֆի Կոմսին կողմէ եղած հրատարակութեան վրայ, որ ի լոյս հանած էր Գ. Կրիսփի մէկ նամակն, այս նախարար ինքնաբերաբար այցելութիւն տուած է Փեթերսպուրկի իտալեան արդի դեսպանին, և ցաւ յայտնած է, հաստատելով ռուս կառավարութեան բարեկամական յարաբերութիւններն Իտալիոյ հետ։

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին այս ընթացքը բաւական ուշադրութիւն կը գրաւէ։

Իտալեան լրագիրք, մանաւանդ Գ. Քրիսփիի թերթերը, մեծապէս գոհ են որ ռուս կառավարութիւնն Իտալիոյ բարեկամութիւնն յարգելն ամբողջապէս ցոյց կուտայ։

Վիեննայի լրագիրք արդի պայմանաց մէջ դիւրաւ կ'ըմբռնեն թէ Ռուսիա թշնամական դիտումներ ցոյց չի տար Եռեակ Նիզակակցութիւնը կազ-

---

—)(37)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԺԷՌԹՐՈՒՏ

Ֆէրնանտի ձեռքերը դէպ ի ծերունին կ'երկարէին ակամայ. կ'ուզէր աղաղակել.

—Իւրպէ՛ն, Իւրպէ՛ն, ես եմ. Երեսս նայէ, կը պաղատիմ քեզ, երեսս նայէ։

Եւ արդարեւ անգամ մը դիտեց զինքը, բայց անտարբերութենէ ուրիշ բան չնկարուեցաւ աչացը մէջ։

Ո՞վ կրնար ըլլալ այդ կինը։

Անծանօթ մը, մուրացիկ մը անտարակոյս։

Ճանբան շարունակեց։

Իսկ միւս ձիաւորը, երիտասա՞րդը... Շատ կը նմանէր հօրը. Այո՛, դիմագծերը նոյնն էին. Մայր մը չխաբուիր այսպիսի պարագայից մէջ. Երիտասարդն իր զաւակն էր, Անտրէն։

Երկու ձիաւորք հեռացած էին արդէն։

Ֆէրնանտ՝ ծնրադիր հողին վրայ, ճանբուն եզրը, ձեռքերը միացուցած, անյագաբար զանոնք կը դիտէր։

Եւ մատները, բերնին յենած, համբոյր մը ղրկեցին անոնց որք անհետ կ'ըլլային հեռաւորութեան մէջ։

Հէգ կինը նստաւ, առաւօտէն աւելի անկարող իր ճանբան շարունակելու։

Մտածում մը ունեցած էր, կասկած մը, երկիւղ մը։

—Հապա Նօէլը՞... Նօէլը ի՞նչ եղաւ. Ինչո՞ւ համար այս պտոյտի մէջ չընկերանար իր եղբօրը. Մեռա՞ծ է, ի՞նչ կ'ընէ։

Եւ կ'ըսպասէ համբերութեամբ, յուսալով տեսնել նաև դժբաղդութեան և ոճրի ծնունդ եղող զաւակն, ու չհամարձակելով մտածել այն կենաց վրայ զոր ունեցած էր այդ հէգ լքեալ մանուկն, հօր մը քով որ կ'ատէր զինքը։

Արեգակն աւելի եւս իջած էր հորիզոնին վրայ. ժամը եօթն ըլլալու էր. Բայց յուլիսի մէջ, ժամ եօթին, տակաւին ցերեկ է։

—Պիտի վերադառնան, կ'ըսէր ինքնին Ֆէրնանտ. Ասկից պիտի անցնին. Պէրժըրոյի դղեակն այս կողմը կը գտնուի. Ստիպեալ են ասկից անցնելու, բաւական է որ դաշտերու մէջէն չանցնին։

Չուզելով այս անգամ տեսնուիլ, եթէ վերադառնային, նորընձիւղ ծառի մը տակ մտաւ. Ճանբուն վրայէն կարելի չէր նըշմարել զինքը. Շատ չանցած, համբերութեամբ սպասելուն վարձքն ստացաւ. Նորէն ձիերու ոտնաձայներ լսուեցան. Գետնի վրայ պառկած, գլուխը ճիւղերուն մէջ, կարծես գէշ հարուած մը տալու համար դարանակալ եղած էր. Ո՛չ ոք պիտի գուշակէր թէ այդ հէգ կինը մայր մըն էր որ զաւկին անցնելուն կ'ըսպասէր, կին մը որ ամուսնոյն կ'ըսպասէր ակնդէտ, երկուքին ալ համբոյր մը ուղղելու համար, գաղտագողի եւ ամչկոտ համբոյր մը։

Իր առջեւէն անցան, փայլակի պէս արագ, եւ այս անգամ հազիւ ժամանակ ունեցաւ զանոնք նշմարելու։

Գիշերը վրայ հասաւ եւ ծածկեց Ֆէրնանտի արտասուքը, քաղցր արտասուք ուրախութեան, եւ որոյ նմանն երկար ժամանակէ ի վեր չէր հոսած տարաբաղդ կնոջ աչքերէն։

Սէրտոնի ճանբան ձեռք առաւ վերըստին։

Անցաւ աւազուտ լայն ծառուղիէն որուն եզրը սօսիներ բուսած էին, երբեմն շատ փոքր, այժմ հսկայական, որք դղեկին վանդակորմին կը յանգէին։

Այնտեղ եւս կանգ առաւ, եւ ծառի մը յենլով, սկսաւ դիտել ծայրը երեւցող կոյտ մը որ հետզհետէ սաստկացող մթութեան մէջ տարտամ կերպով կը նշմարուէր։

Պէրժըրոյի դղեակն էր այն։

Մտովի կ'ապրէր անոնց հետ որք հոն էին. կը տեսնէր անոնց երթեւեկը բնակարանաց մէջ. Ընթրեաց ժամն էր. Մեծ սեղանատան մէջ կըսպասաւորէին անոնց. Յետոյ, տանուտերք դուրս կ'ելլէին, և այդ գեղեցիկ գիշերուան մէջ կը ճեմէին ծխելով, ծառերուն ներքեւ։

Եւ երջանիկ էին գուցէ, եթէ մոռցած էին...

Բայց արդեօք մոռցա՞ծ էին։

Ոտնաձայներ լսեց. մարդ մը և կին մը կուգային իր ետեւէն. Գիշերը շատ մութ ըլլալուն, չէր կարող տեսնել զանոնք. Կինը զինքը դիտեց քովէն անցած պահուն։

—Այդտեղ ի՞նչ կ'ընես, հարցուց։

—Ոչինչ, տիկին, պատասխանեց Ֆէրնանտ. քիչ մը կը հանգստանամ. Եթէ գէշ բան մըն է ըրածս, կ'երթամ։

—Բայց ո՛չ, մի՛ երթար, այդ ըսել չուզեցի։

Այս խօսքերն արտասանող կնոջ ետեւէն սեւ ստուեր մը երեւցաւ. քահանայ մը. Եկող անձանց երկրորդն էր։

—Ի՞նչ կայ, Տընիզ, հարցուց։

Տընի՛զ. այս անուն իր ուշը գրաւեց. Տընի՛զ, նա որ երբեմն մոռացման վայրկեանի մը մէջ, յորում իր հսկողութիւնը վրիպած էր, թող տուած էր որ Անտրէն դէպ ի աւազանը վազէ. Անոր յանցանքովն էր որ պատահած էին ամեն դժբաղդութիւնք, [illegible] մանկանց նկատմամբ իր ունեցած զօրովանաց, եւ հակառակ տիրուհւոյն համար իր խորին անձնուիրութեան։

Տընի՛զ. Ահա դարձեալ մաս մը անցեալին որ իր սիրտը կը գրաւէր։

Քահանայն Ֆէրնանտի մօտեցած էր. Եւ որովհետեւ շատ մօտ էր, կրցաւ տեսնել զայն, դէմքը նշմարել. Հիւանդոտ անոյշ կերպարան մը ունէր, լայն եւ խելացի ճակատ մը, բերանը տխուր, անկիւնները դէպ ի վար. Միջահասակէ մը աւելի ցած էր, եւ ուսը աչքի զարնող տձեւութիւն մը ունէր, առանց կուզ ըլլալու։

—Բանի մը պէտք ունի՞ս, խեղճ կին, ըսաւ։

Ֆէրնանտ կ'զգար որ քաղցր յուզում մը կը պատէր իր սիրտը. Երջանիկ էր. Եւ արտասուելու փափաք կըզգար, չէր գիտեր ինչու համար։

—Այո՛, ըսաւ, պառկելու տեղ մը չունիմ և ստակս շատ քիչ է։

—Ուսկի՞ց կուգաս։

—Ֆէրդ-Սէնդ-Օպէնէ, ուր հնձոց ժամանակ աշխատեցայ ագարակի մը մէջ։

—Եւ հիմակ ո՞ւր կ'երթաս։

—Ո՛ւր որ Աստուած առաջնորդէ զիս, պարո՛ն երէց. Կանգ պիտի առնում ո՛ւր որ գործ գտնեմ։

—Ուրեմն հետս եկուր, դղեկին մէջ անկողին մը և ուտելիք կուտան քեզ։

—Ո՛հ, պարոն երէց, ըսաւ Տընիզ, կը կարծէ՞ք. Գուցէ թափառաշրջիկ կին մը եղած ըլլայ, ո՞վ գիտէ թէ ուսկից եկած է։

—Ե՞րբ տեսնուած է որ Պէրժըրոյի մէջ ողորմութիւն զլացուի, պատասխանեց քահանայն։

—Բայց, պարոն երէց, կրկնեց Տընիզ, չգիտեմ թէ Պ. կոմսն ու Պ. Անտրէն յօժարութիւն ցոյց պիտի տա՞ն...

—Հոգ մի՛ ըներ, Տընիզ, հայրս եւ եղբայրս բան չեն ըսեր։

Հա՛յրը, եղբա՛յրը...

Ֆէրնանտ քահանային առջեւ նետուեցաւ.

—Պարո՛ն, ըսաւ, պարոն, ի՞նչ ըսիք.

Եւ տարօրինակ յուզումէ մը խեղդուկ ձայնը դժուարաւ կ'ելլէր կոկորդէն։

Աղէկ լսած էր Ֆէրնանտ. Հայրը՛, եղբա՛յրը.

Ուրեմն այս քահանայն, որուն հետ կը խօսէր, Նօէլն էր, իր միւս զաւակը զոր նոյնքան կը սիրէր, հակառակ աղետաւոր յիշատակներու. Եւ եղերելի գործի մը ծնունդ եղող զաւակը քահանայ եղած էր, ինքզինքը նուիրած էր Աստուծոյ, բարութեան, քաղցրութեան, ներողամտութեան, տառապելոց մխիթարութեան, արտասուողաց սփոփման։

Ի՛նչ տարօրինակ ճակատագիր։

—Ի՞նչ կը նշանակէ այդ յուզումը, այդ խռովութիւնը, հարցուց Նօէլ։

—Ո՛հ, պարոն, ներեցէ՛ք։

Ձեռքերը միացուց պաղատագին, վախնալով որ մի՛ գուցէ այժմ ճանչէր զինքը։

—Ետեւէս եկո՛ւր, ըսաւ քահանայն։

Սկսաւ հետեւիլ քահանային ու Տընիզին. Ծառուղիէն անցան. Սօսիներու կատարէն թեթեւ սիւք մը կը փչէր. Ֆէրնանտ աչքերը սրբեց գաղտագողի. Աչքերով իր տղան կը լափէր. Վերջապէս վանդակորմէն կ'անցնին. Դղեակին առջեւն հասած են. Ֆէրնանտ կանգ կ'առնու եւ խոնարհ ու հլու, կ'սպասէ մուրացիկ կնոջ մը նման. Այդ բնակարանին մէջ չպիտի մտնէր այնպէս որպէս կը մտնէր երբեմն Վիլլատօն կոմսուհին. Տընիզ խոհանոցը պիտի առաջնորդէր զնա, ուր սպասաւորներէն յետոյ պիտի ճաշէր, յետոյ ախոռի մը կամ մերձաւոր ագարակի մը գոմին մէջ անկողին մը պիտի տային նմա։

(Շարունակելի)

մող Տէրութեանց դէմ. «Բայց (կ'ըսէ Նօյէ Ֆրայէ Փրէսէ) խնդիր է թէ Պ. Կիրս նոյն բարեկամական և հաշտարար լեզուն պիտի գործածէ՞ 1892ին, երբ Ռուսիա աշխարհ. սպառազինութիւններ պիտի ունենայ իր տրամադրութեան ներքեւ, կատարելագործելով բոլոր այն զինուորական պատրաստութիւններ զորս այժմ ոգի ի բռին յառաջ կը տանի։»

ՀԱՆԱԳՈՐԾԵՎԱՐԱԿԱՆ

Պրուսիոյ Դեսպանախորհուրդն իւր նիստերը դադրեցուց մինչեւ յունուար 18, իւր անդամոց մէկ մասին ինֆլուէնցայէ բռնուելուն պատճառաւ։

Եւրոպեան լրագիրք, Թուրքիոյ կողմէ պատուիրակի մը անուանումն յիշելով, այս խնդրոյ մէջ Թուրքիոյ բացարձակ կացութեան վրայ խորհրդածութիւններ կ'ընեն։

Լ. Հէնըր եւ, յիշելով Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ օրէնքն, որով սև գերեաց ի Թուրքիա և օսմ. երկիրներ ներածումն ու վաճառականութիւնը կ'արգիլուին, և միայն արդի գերիները կը պահուին իրենց վիճակին մէջ, կ'ըսէ թէ անգլ. դեսպան Սըր Ուիլեըմ Հուայթ մեծ ծառայութիւն մատուցած է առ Վեհ. Սուլթանն՝ հակադերեվարական խնդրոյն վրայ միշտ Ն. Վեհափառութեան ուշադրութիւնն հրաւիրելով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ նիստն երէկ տեղի չունեցաւ, որովհետեւ Յանձնաժողովոյ տեղեկագիրը տակաւին ամբողջապէս տպագրուած չէր Համագումար Ժողովոյ անդամոց կողմէ։

Կրօնական Ժողովոյ շաբաթական նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի օր ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

Քաղաքական Ժողովն ևս վաղն ի նիստ պիտի գումարի նոյն խորհրդարանին մէջ։

Տիկին Մաննիկ Տավուտեան, որ տասն տարիէ հետէ կը վարէր Ազգանուէր Հայուհեաց Ընկերութեան գանձապետուհեան պաշտօնն, իւր ամուսնոյն մահուան պատճառաւ հրաժարած էր վերջերս։ Կը լսենք թէ այս երկարամեայ պաշտօնավարութեան մէջ Տիկին Տավուտեանի բարւոք ծառայութիւնները շնորհակալութեամբ գնահատելով, Հիմնադիր Ժողովն՝ իւր Ատ. Ատենապետուհւոյն և պատգամաւորութեան մը ձեռամբ, յայտնած է իւր ցաւը այս հրաժարական։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

1. Եյուպ Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ Թաղային սնտուկի քսան և վեց ամսեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1887 յունվար 1է և կը յանգի 1889 փետրվար վերջ։

2. Գուրուչէշմէի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղային սնտուկի տասն և ութ ամսեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1888 յունվար 1է և կը յանգի 1889 յունիս վերջ. և

3. Ռ. Հիսարի Ս. Սանդուխտ եկեղեցւոյ Թաղային սնտուկի միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1888 մարտ 1է և կը յանգի փետրվար վերջ 1889 ամի, ըստ օրինի Տնտես. Խորհրդոյ ներկայացուած և անոնց յար և նման օրինակներն իրենց թաղի եկեղեցեաց բակին կախուած են ի տես թաղեցւոց։

Տնտեսական Խորհուրդն սոյն պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղից պատուարժան ազգայնոց որ իրենց թաղի վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ և է դիտողութիւն կամ բողոք ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Սոյն պայմանաժամէն յաւելին յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

18 դեկտեմբեր 1889 (Կ.Լ.)

Լրագրոյս այս աւուր թուով կը հրատարակենք Տքթ. Գ. Գասպարեան էֆէնտիի այցելութեանց և ընդունելութեանց ժամերը ցուցնող ազդ. մը։ Մեծայարգ տոքթորը 13-14 տարիէ հետէ իւր արուեստն ի գործ կը դնէ յաջողապէս, և Սկիւտարի մէջ, ուստից իւր բնակութիւնն ի Բերա փոխադրած է, բնիկ յիշատակ մը կը թողու իւր ազգասիրական գործունէութեամբ. Սկիւտարի Ազգասիրական Ընկերութիւնն իւր կազմութեան օրէն Տքթ. Գասպարեան էֆէնտիի դիմած էր, որ սիրով յանձն առած է այցելել և խնամել Ընկերութեան պաշտպանութեան ներքեւ գտնուող կաթոտեալներն, և իւր անձնուէր աշխատակցութեամբ մեծապէս նպաստած է այս մարդասիրական ձեռնարկութեան։ Բերայի մէջ ևս պատրաստ է ծառայել նոյն մարդասիրական գործոյն, և արդի պարագայից մէջ մանաւանդ, երբ աղքատութիւնն ամեն ժամանակէ աւելի զգալի կ'ընէ մեր հասարակութեան մէկ մեծ մասին վրայ, բժշկական այս անձնուիրութեանց վրայ ո՛րչափ ևս գովեստիւ խօսուի՝ կ'արժէ արդարեւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Ներքին գործոց Նախարարութեան փաստաբան անուանուեցաւ հանրածանօթ փաստաբան Գոլլեան Ռէսիմ էֆէնտի։

Այտընի Չէշմէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պերկամայի գայմագամ Սալիհ պէյ։

Նոյն նահանգին Պերկամա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Թիրէի նախորդ գայմագամ Պէչիր էֆէնտի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Պրիւսէլի օսմանեան դեսպան Քարաթէոտորի պէյ և նոյն դեսպանատան զինուորական կցորդ Շէրիֆ պէյ Լիզպոնա գնացած են, յանուն Վեհ. Սուլթանի շնորհաւորելու համար Բորթուկալի Թագաւորին գահակալութիւնը։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ներքին գործոց նախարար Միւնիր փաշա և Աւետարանի ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշա երէկ Բ. Դուռը գնացին և պահ մը խորհրդակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Հաքիքաթ խօսելով մայրաքաղաքիս մէջ տիրող զանազան հիւանդութեանց և ի մասնաւորի փողացաւի վրայ, կ'ըսէ թէ վարժարանք ոմանք տակաւին փակուած չեն, հակառակ ձեռնհաս իշխանութեան պատուէրներուն, մանաւանդ զինուորական երկրորդական վարժարաններն ուր աշակերտք աւելի բազմաթիւ են։ Թուրք Ժուրնալ յետոյ կը յարէ.

«Պատուէրներ ևս եղան որպէս զի մասնաւորաց տուներու մէջ հականեխական միջոցներ ի գործ դրուին։ Արդեօք այս պատուէրներու մէջ մեր թաղապետական շրջանակները բաժին մը չունի՞ն։ Մեր թաղապետական շրջանակներն, հանրային մաքրութեանց մասին, շնորհակալութեան արժանի վիճակի մը մէջ չեն գտնուիր։

«Թէեւ Արաբիոյ կողմերը քոլերան անհետիլ սկսած է, սակայն այս վիճակ բոլորովին ապահովութիւն մը չ'ընծայեր, զի, ինչպէս ըսած ըլլանք արդէն, ձմեռը մեծապէս նպաստած է այս անհետացման. բայց աւասիկ մեր ըսածները գծրագրաբար հաստատուեցան։ Պաշտօնական աղբիւրներէ մեր առած տեղեկութեանց համաձայն Քիրքուքի ու Միջագետաց մօտ մէկ քանի գիւղերու մէջ նորէն քանի մը դէպքեր պատահած ըլլալով, Առողջապահական վարչութիւնն անմիջապէս ձեռնարկած է խնդրոյն քննութեան։

«Ըսել է թէ անհրաժեշտ հարկ մը երեւան կուգայ շարունակելու համար այդ տեղերու մէջ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները, որովհետեւ իրաւամբ կրնանք վախնալ թէ այդ հիւանդութիւն, որ ձմեռուան մէջ իսկ կը տեւափոխի, եթէ օդերը տաքնալ սկսին, սաստկապէս երեւան ելնէ։

⁂

Ոստիկանութեան Նախարարութիւնը հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ որ, երբ կարմրախտի դէպքեր պատահին, ուղղակի տեղեկութիւն տրուի թաղերու մէջ գտնուած ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն։

⁂

Ըստ տեղեկութեան Սաատէթի՝ Քուլէլիի զինուորական վարժարանաց մէջ ևս ծաղկած ըլլալով, նոյն վարժարանաց տեսչութիւնը քննել տուած է աշակերտաց առողջական վիճակն յատուկ բժիշկներու ձեռամբ, որք իրենց տեղեկագրոյն մէջ առաջարկած են առժամեայ կերպիւ փակել այդ վարժարանները։

Թօփխանէի և Սկիւտարի մէջ ևս մէկ քանի նախնական վարժարանք փակուած են միևնոյն պատճառաւ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Իզմիրի ճիւղին տնօրէնը Սելանիկի ճիւղին տնօրէն անուանուած է Պ. Լուսաքի տեղ, որ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, Պէրութ փոխադրուած է։

ՏՕՆԱՅ ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Կը յիշուի թէ Մեսաժըրի ընկերութեան Տօնայ շոգենաւը տարի մը առաջ բաղխում մ'ունեցած էր Գրղըպուլեի առջեւ և նոյն շոգենաւին մէջ կը գտնուէր Քրէտի Լիոնէ դրամատան 80,000 ֆր. պարունակող մէկ դրամարկղն, որ Մարսիլիա պիտի տարուէր և Լա Թոնսինէա ընկերութեան միջոցաւ ապահովագրեալ էր։ Մեսաժըրի ընկերութիւնը պահանջած էր որ Տօնայ շոգենաւին ազատման համար եղած ծախքէն 26,000 ֆրանքն առնուի այդ դրամարկղէն։ Արդ, Էքսի վերաքննիչ ատեանը հաստատած է մայրաքաղաքիս ֆրանսական հիւպատոսարանին այն վճիռն, որուն համեմատ յիշեալ 26,000 ֆրանքի գումարը պիտի հայթայթուի Քրէտի Լիոնէի դրամարկղէն։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Նիկոմիդիայէն հետեւեալները կը հաղորդեն ուրբաթ աւուր թուականաւ.

Այսօր տեղի ունեցաւ Նիկոմիդիայէն մինչեւ Էնկիւրի հասնելի երկաթուղւոյ առաջին գծին հիմնադրութիւնն ի ներկայութեան կայս. գոմիսէր Հիւսէյին էֆէնտիի, երկրաչափ Պ. Միսաքի, կայարանապետ Պ. Ազատեանի, և շինութեան ձեռնարկուաց՝ Պ. Լամպէր և Բիկէթիի։ Շամբանեայի բաժակներ պարպուեցան այս առթիւ և Պ. Միսաք պարագային յարմար քանի մը խօսք արտասանելով բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, որ այսպիսի երկաթուղիով մը օժտելով Փոքր Ասիան, քաղաքակրթութիւնն ու բարգաւաճումը պիտի հասցնէ իւր ընդարձակ Կայսրութեան մինչեւ խորերը։

Այս գիշեր հացկերոյթ մը պիտի տրուի երկաթուղւոյ առաջին ճիւղին պետ Պ. Հայլէարի կողմէ։

Աշխատութիւնք առաջ կը տարուին փութոյ մղութեամբ։

Երկաթեայ ձողեր և այլ պիտոյք կը հասնին Տէրինճէէն (Թուլթուն Չիֆթլիկէն) հասնող տեղն կառախմբով, վասն զի այդ տեղ կը գտնուին երկաթուղւոյ շինուածանիւթոց մթերանոցները։ Մեծ գործունէութիւն կը տիրէ այս միջոցիս մանաւանդ ի Տէրինճէ. երկաթուղւոյ գծեր հաստատուած են մինչեւ նաւամատոյց ուսկից վակոնները կը բեռցուին Նիկոմիդիոյ համար։ Տէրինճէի ամեն կողմը կը տեսնուին երկաթուղւոյ նեղ և գլխաւոր գծեր, Տէքովիլի դրութեամբ, որք մեծապէս կը դիւրացնեն նիւթեղէնաց փոխադրութիւնը։

Քաղաքիս կայարանի վերանորոգումը բոլորովին աւարտած է։

⁂

Կըսուի թէ Նիկոմիդիայէն մինչեւ Սաբանճա շինուած երկաթուղւոյ գիծը բանիլ պիտի սկսի յառաջիկայ յունվար ամսոյ մէջ։

Պ. ԺԱՍՄԸՆՏ

Գերմանացի ճարտարապետ Պ. Ժասմընտ որ Սիրքէճիի նոր կայարանը կը կառուցանէ, կայս. պալատան և կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան ճարտարապետ-խորհրդական անուանուելով, և միանգամայն հրաւիրուեր է դասեր տալ գեղարուեստից վարժարանին մէջ։

ՈՐԹԱԼՈՒԻՃ

Իզմիրի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Կրէտէի այգիներուն մէջ որթալուիճ երեւան ելեր է, և այս առթիւ կայս. կառավարութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օտար երկրաչափք ոմանք առաջարկեր են եգիպտական կառավարութեան՝ երկաթուղւոյ կամուրջ մը շինել Նեղոսի վրայ, 80,000 անգլ. ոսկւոյ փոխարէն։ Գահիրէէն հասած վերջին լրոց նայելով, նախարարաց խորհուրդն սկզբամբ ընդուներ է այս առաջարկը։

—Էճիփշըն Կէզէթ կը գրէ թէ բոլոր կառավարութիւնք, բաց ի Ֆռանսայէն, հաւաներ են խտիւական կառավարութեան առաջարկին, որուն համեմատ թաղապետութիւն մը պիտի հաստատուի յԱղեքսանդրիա։

ԱՅՏԸՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Այս կիրակի տեղի ունեցեր է Սութլէջ և Ջիվրիլի միջեւ շինուած երկաթուղւոյն վրայ կանոնաւոր երթեւեկութեանց սկզբնաւորութիւնը։ Այդ գիծ, որ շինուած է Այտընի երկաթուղեաց ընկերութեան ձեռամբ, 19 մղոն երկայնութիւն ունի և Ուշաքէն 12 ժամ հեռաւորութիւն։ Ընկերութեան տնօրէն Պ. Բիւրդէր և գլխաւոր երկրաչափն չորեք օրը յատուկ կառախմբով գնացեր են աչքէ անցունել այդ նոր գիծը։

Ռուսական դեսպանուհի տիկին Նէլիտոֆ շաբթու մէջ մայրաքաղաքս կը վերադառնայ Եւրոպայէն։

—Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Սոֆիայի զինուորական վարժարանի 30 աշակերտք ինֆլուէնձայէ բռնուեր են։

—Նախորդ Խտիւ Իսմայիլ փաշայի որդին բրինս Իպրահիմ Հիլմի փաշա, թիկնապահ Վեհ. Սուլթանին, մայրաքաղաքս վերադարձաւ Բարիզէն։

—Օսմ. Ռէժիի տնօրէնութեան կողմէ ժամանակէ մը հետէ կատարուած բանակցութիւնք, Ղալաթիոյ Կլավանի խանի գնման համար, աւարտած ըլլալով, այդ շէնք ընկերութեան ստացուածքն եղած է և Ռէժին հոն պիտի փոխադրուի ի մօտոյ։

—Ղալաթիոյ հրապարակին վրայ ծանօթ յոյն վաճառական Եանի Տրոմօքոյիթի, որ մեռաւ քանի մը օր առաջ, 1000 Ֆր. կտակած է Ս. Թէնքի Ս. Փօլի հաստատութեան։

—Սուրիական Տրիպոլսոյ հելլենական փոխ-հիւպատոս կարգուած է Պ. Միլիադոս և Բ. Դուռը վաւերացուցած է նորա պաշտօնը։

—Պալթիկ ծովու ռուսական ընկերութեան Քոռնիլով շոգենաւն երէկ Վլատիվոսթոքէն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և ուղղակի Օտեսա ուղեւորեցաւ։ Քոռնիլով այն շոգենաւն է որ Ենիգիւղի առջեւ Մօյր շոգենաւուն զարնուելով ընկղմած էր զայն։

—Ռէժիի Ընդհ. տնօրէն Պ. Օպոլանո շաբաթ երեկոյեան հացկերոյթ մը տուաւ, որուն հրաւիրեալ էին՝ արարողապետ Միւնիր փաշա, Պետրոս էֆ. Գույումճեան ու դուստրը, Պ. և Տիկին Պարքէր, Նուրի պէյ, Սըր Էտկար Վինսընթ, Պ. Ֆօսի, Պ. Քալլարտ և այլք։

—Քաղաքապետութիւնն հրահանգ ուղղած է թաղապետական բոլոր շրջանակաց քննել փլչելու վտանգ սպառնացող պատերն ու շէնքերն և հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել որ և է վտանգի տեղի չտալու համար։

—Ռէժիի դէտերը Սամաթիոյ մէջ Սարգիս անուն մարդու մը տունը խուզելով քսան հինգ ծրար ծխախոտ գրաւած են իւրաքանչիւր կէս քիլոկրամնոց։

—Տպարաններու քննիչ Վարդիտի էֆէնտի, որ անցեալները պաշտօնանկ եղած էր, երէկ վերստանձնեց իւր պաշտօնը։

—Ի նպաստ Սկիւտարի հրկիզելոց այլ և այլ կողմերէ նոր նպաստներ ևս տրուելով, ցարդ կատարուած հանգանակութեան գումարն եղած է 147,092 ղրուշ 30 փարա։

—Ձեռնհաս իշխանութիւնը հրահանգ ուղղած է ամեն կողմ, որ գաւառակներու մէջ Փերայի և Ինթիզալի կալուածական գործողութեանց առթիւ թղթերներն առնելու համար ճնշում ի գործ չդրուի թափուի այն քարտուղարաց վրայ, որք օրինաւոր պատճառաւ չեն կրնար ներկայ գտնուիլ։

—Երէկ առաւօտ Աքսէրայի մէջ Ֆերհատ անուն բեռնակիր մը թրամվէյի կառքի մը տակ մնաց։ Ֆերհատ՝ ոտքը սահելով թրամվէյի ճամբուն վրայ ինկած և չէր կրցած փախչիլ, զի կառքը շատ մօտ էր իրեն և այսպէս թրամվէյի կառքն անցաւ նորա երկու ոտքերուն վրայէն։ Ոստիկանք անմիջապէս պանդուխտներու հիւանդանոցը փոխադրեցին այդ մարդն և կառապանն ալ ձերբակալեցին։

—Վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին երեքշաբթու բանտարկութեան դատապարտած է Տիմիթրի անուն հելլենացի մը, որ Խասգիւղի մէջ երկու կին ծեծած էր։

—Կիլիպոլսի կառավարիչն և Ադրիանուպոլսոյ երկրագործական քննիչ Ադաթօն էֆէնտի Ֆրանսայէ բերել տուած են տեսակ մը ճակնդեղ, որ Եւրոպայի մէջ անասնոց սնունդին յատուկ է։ Այս ճակնդեղի սերմն Ադրիանուպոլսոյ և Կիլիպոլսի մէջ ցանուելով կատարելապէս հասունցած են։ Այդ ճակնդեղէն մէկ տունկ մը, ութ օխա հարիւր դրամ ծանրութեամբ, Առեւտրական Նախարարութեան ղրկուած է իբրեւ նմոյշ։

—Եէմէնի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ անցեալ ամսոյ մէջ սաստիկ ձմեռ ըրեր է Նահանգին մէջ, որուն օրինակը շատ հազուադէպ է եղեր։ Սակայն տասն հինգ օր յետոյ օդը փոխուելով ծառերն սկսեր են ծաղկիլ։

—Վեհ. Սուլթանը քսան և վեց ոսկի ու տասն մէկ ոչխար շնորհած է Պոլսոյ Մէյմար Գասըմ Մեկթէպի աշակերտաց։

—Եգիպտոսի առողջապահական վարչութեան կողմէ հրատարակեալ վիճակագրոյ մը համաձայն, Գահիրէի մէջ երկու տարուան միջոցին, տասն հինգ հազար շուներ թունաւորելով սպաննուած են։

ՏՕՔԹՕՐ Գ. ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Սկիւտարէն փոխադրուած է ի Բերա Պլքեսոլ փողոց թիւ 9։

Երկուշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը կէս օրէն վերջ իւր բնակարանը կ'ընդունի հիւանդներն և երեքշաբթի օրեր ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։

Նաեւ ըստ առաջնոյն և Սկիւտար կը գտնուի առաւօտներն մինչ կէս օր։

968

ԾԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ
ՕՍՄ. ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ

Օսմանեան Կայսրութեան Ծխախոտի Շահակցական Ռէժիին բաժնետէրք ի սովորական Ընդհանուր ժողով հրաւիրեալ են 1890 յունվար 4/16 հինգշաբթի օր, միջօրէի ժամ մէկին, ի Կեդրոնատեղին Վարչութեան, Կ. Պոլիս, Թիճարէթ խան (Ղալաթիա), լսելու համար Վարչական Խորհրդոյ տեղեկագրին ընթերցումն, և,

1. Վաւերացնելու համար, եթէ հարկ կայ, 1888 մարտ 12ին (Հ. Տ. փետրուար 28) փակուած տարեշրջանին հաշուեկշիռն և հաշիւները.

2. Որոշելու համար այդ տարեշրջանին շահաբաժինը.

3. Ձեռնտրելու համար Վարչական Խորհրդոյ անդամոց ընտրութեան, որք լրացուցած են իրենց պաշտօնը։

Սովորական Ընդհանուր Ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունք ունին այն անձինք բաժնետէրք որք առ նուազն երեսուն բաժին ունին, և որք առ այս պարտին իրենց բաժինները յանձնել առ աւանդ մինչեւ 1889 դեկտեմբեր 23/4 յունվար 1890,

Ի Կ. Պոլիս, առ Կեդրոնատեղին.

Ի Պերլին, առ Պ. Ս. Պլայխրէօտէր, սեղանաւոր (Պէհրէնշտրասէ).

Ի Լոնտոն, առ Գործակալութիւնն Օսմ. Կայս. Պանքային, 26, Թրոկմորթըն.

Ի Բարիզ, առ Գործակալութիւնն Օսմ. Կայս. Պանքային, 7, Մէյէրպէր փողոց.

Ի Վիէննա, առ Քրէտիթ Անշդալթ (Վաճառականութեան և ճարտարարուեստից համար վարկի աւստրիական առանձնաշնորհեալ կայսերական-արքայական Ընկերութիւն։)

Իւրաքանչիւր բաժնետիրոջ պիտի յանձնուի ստացագիր մը, որով պիտի կրնայ մտնել Ընդհանուր Ժողովին մէջ։

Որոշումնք կը տրուին ներկայ անդամոց ձայներուն մեծամասնութեամբ։

Իւրաքանչիւրն այնչափ ձայն ունի որչափ անգամ երեսուն բաժին, առանց սակայն կարենալու 10 ձայնէն աւելի ունենալ յանուն իրեն, ոչ ալ քսանէ աւելի՝ թէ յանուն իրեն և թէ՝ իբր ներկայացուցիչ այլոց։ 2—3

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Ֆրանսական խումբն վաղը գիշեր արտասովոր ներկայացում մը պիտի տայ, մասնակցութեամբ իտալացի դերասանուհւոյ մը, տիկին Լինա Պէռնառի։ Սոյն ներկայացման համար որոշեալ խաղն է,

ԵՐԿՈՒ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐ
LES DEUX ORPHELINES

Թատերգութիւն 5 արարուածով և ութ պատկերով, որուն մէջ Լուիզի դերը պիտի կատարէ տիկին Լինա Պէռնառտ (Mme Lina Bernard) իտալերէն լեզուաւ։

Սկիւտարի Նաւամատոյցին մօտ Ֆէաճի Շնորհք էֆէնտիի խանութին մէջ կը վաճառուի Թուրքէ լրագիրն եւ նոյն տպարանէն ի լոյս ընծայուած վիպասանութիւններ։

ՔԻՒՆԱՐՏ

Մէրսէտ շոգենաւը, նաւապետ Սթիֆէնս, առտ հասաւ և ի մօտոյ պիտի մեկնի ի Լիվըրբուլ։

ՏՈՔԹՕՐ Կ. ՍԱՂՈՒՊԵԱՆ, Վկայեալ Բարիզու Բժշկական Համալսարանէն, կ'ընդունի իրեն դիմող հիւանդներն իւր բնակարանին մէջ Բերա, Շիշլի փողոց, թիւ 21, ամեն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 3, ըստ Եւրոպացւոց։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Երկուշաբթի եւ չորեքշաբթի օրերը կը գտնուի ի Պոլիս Պաղճէ Գաբու, Սիւբեան դեղարան, ժամ 3էն 5 (Ը. Ե.)։

ՏՐ. ՍԱՂՈՒՊԵԱՆ մասնաւորապէս կը դարմանէ սրտի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ մորթի եւ ծննդական գործարանաց վերաբերող ախտեր։ 917

ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԲԱԶՄԱՎԷՊ ԱՄՍԱԹԵՐԹԻ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
1890 ՏԱՐՒՈՅՆ
(Քառասուն եւ ութերորդ տարի)

Բազմավէպ ամսաթերթն պիտի հրատարակուի 1890 տարւոյն շրջանին մէջ մի և նոյն դիրքով. միայն թէ ամէն երկու ամիս մէկ մէկ թերթ պիտի աւելցուի սովորական թերթից վրայ։

Տարեկան գինն է 10 Ֆր. (4 րուպլ.) կանխիկ վճարելի.

Բաժանորդագրութեան տեղին է Ս. Ղազար ի Վենետիկ
Rédaction de la Revue. Venise, St. Lazar
և ի Սեղրոս խան, գրասենեակ Մխիթարեանց։ 4-5

ՀԱՄԱՌՕՏ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժրնց.
Վաւերացեալ
յԱտենէն Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչ.
Գրեց ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
—o—

Կեդրոնատեղին է Ջարդարեան Գրատուն, Պոլիս Սուլ. Համամի. կը գտնուի նաև բոլոր գրավաճառաց քով։ 823

Գին 100 փարայ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՐԵՒԵԼ. ՀԵՌԱԳՐ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Լոնտոն, 30 դեկտ.

Անգլիոյ Պանքան իւր դրամազեղչի սակը բարձրացուց 100ին վեցի։

Լիզպոն, 30 դեկտ.

Տոմ Փետրօ կայսրն Բրազիլիոյ մի քանի օրէ հետէ ծանր հիւանդ է։ Բժիշկները շատ մտահոգ են։

Օփորթօ, 31 դեկտ.

Կոմսուհի տ'Էօ, Տոմ Փետրօ կայսեր դուստրն, և իւր ամուսին, հեռագրաւ կանչուած ըլլալով, հօր հասան փութով և վեհափառ հիւանդին քով գացին։

Փարիզ, 30 դեկտ.

Այսօր զրոյց կար Խորհրդարանին և դեսպանական ակմբոց մէջ որ եթէ Պ. Ֆռէյսինէ Նախարարապետութեան չկոչուի, մօտալուտ է Պերլինի ֆրանսական դեսպան Պ. Հէրպէթի պաշտօնանկութիւնը։ (Անիմանալի լուր։)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 19 դեկտեմբեր

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. (Պորս. Ա. Սերի	»	19	11
Պօրսայի գործ. ելէն վերջ	»	19	11
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտեան բացուելուն	»	19	3
Կէս օրին	»	19	1

ԻՍՏԻՔՐԱԶԸ ՏԱՀՎԻԼ

Երէկ երեկոյ	45	19
Այս առաւօտ	45	15
Կէս օր	45	10

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	37	
»	B. »	22	
»	C. »	19	2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	4	14
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ.	»	8	30
Պանք տը Գօնս.	»	»	7	15
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	4	31
Թրամվէյ	»	»	487 1/2	
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	73	
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ		»	—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի			121 1/2	

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՔ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100	
20 ֆրանքնոց	»	87	30
Անգլիական ոսկի	»	110	15
Իմբէրիալ	»	90	25
Քրէմից	»	51	10
Ռուպլի թղթադրամ	»	8	43
» արծաթ	»	77	25
Մէճ. արծաթ (տուրք)	»	108	9
Վեցնոց	»	[illegible]	
Հինգնոց	»	108	10
Մեթալիք	»	100	
Թասֆիյէ	»	7	30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 30 Դեկտեմբեր ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	87 47 1/2
» » 4 1/2 %	105 90
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 60
Օսմանեան երկաթուղի	74 25
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	517 50
Պանք Օթոման	532 50
Քրէտի Լիոնէ	691 25
Իտալական Ռանթ 5 %	95 25
Հելլենական 5 %	475
Բրիօրիթէ Թիւրք	480
Եգիպտական միացեալ	470
Պանք տը Բարի	790
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	402
Սուէզի ջրանցք	2312 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 19-20

Լոնտոն, 30 Դեկտեմբեր ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	97
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 7/16
» » » » գոց	— —
» » » Ա.	37 3/8
» » » Բ.	22 1/4
» » » Գ.	17 7/16
Փոխառութիւն 1877	101 5/8
Պանք Օթոման	11 3/16
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	93
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	103
Տայրա Սանիէ	83
Դօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102 1/4
Հելլենական 5 %	93 1/2
Մոնոփոլ »	77 3/4
Ռուսական 1889	93 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 20

Վիէննա, 30 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 60
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	116 25
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 20

Պերլին, 30 Դեկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
Ռուսաց թղթադրամ	219 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	82 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 40

ԿԵՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մայրաքաղաքիս մէջ տիրող համաճարակ հիւանդութեանց առթիւ պաշտօնական մարմնոց վարժարանաց մասին ցոյց տուած խնամքը գովելի է։ Մանաւանդ մասնաւոր ջերմ շնորհակալութեան արժանի է Ուսում. Խորհրդոյ ատենապետ Ազն. Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտին, որ ամեն ջանք ի գործ դրաւ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական դրութեամբք դպրոցական իշխանութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրելու և վերջապէս նոյն իսկ փակել տալու չորից թաղից վարժարանները որք իրաւամբ համաճարակ ախտից վառարան կրնային համարուիլ։ Անշուշտ մնացեալ վարժարանք ևս այս ընթացքին պիտի հետեւին։

Այլ սակայն այս աչալուրջ հսկողութեան առջեւ կայ նաեւ պարտականութիւն մը ևս կատարելու որ կը վերաբերի ծնողաց, այն է զգուշացնել տղաքները փողոցներուն մէջ ասդ անդ թափառելէ և թաղին տղայոց հետ յարաբերութիւն ունենալէ, հսկել նոցա ուտելեաց, ըմպելեաց, օդոյ, զգեստից, բնակարանի մաքրութեան, բարեխառնութեան և վերջապէս բոլոր առողջապահական օրինաց, որոց զանցառութիւնը կրնայ այդպիսի համաճարակ հիւանդութեանց փոխանցումը դիւրացնել։ Երանի թէ քարոզիչ Ս. Հարք եկեղեցւոյ բեմէն ժողովրդեան հրաւէր կարդային այս կէտերուն վրայ։

Այս առթիւ ցաւալի է կրկնել նաև երկու շաբաթ յառաջ Արեւելքի հրատարակած կրթական ազգային մի տեսութիւնը՝ որ գովելի հոգածութեամբ մասնանիշ ըրաւ մեր շատ մը վարժարանաց մէջ առողջաբանութեան բացակայութիւնը որուն պատասխանատուութիւնը կը վերաբերի անշուշտ Պատ. Հոգաբարձութեանց՝ որք շատ մը [illegible]ներու մէջ այնչափ կարեւոր չեն համարիր զայս ուսում։ Զարմանալի բան։ Մինչդեռ Եւրոպիոյ բոլոր վարժարանաց մէջ առաջնակարգ ուսում մ'է առողջաբանութիւնը, առ մեզ համար աննշան բան մը կը համարուի և մեր ծրագրաց մէջ միայն գոյութիւն կ'ունենայ։

Մեր Պատ. Հոգաբարձութիւնք իրենց կոչման համաձայն եթէ նուիրական պարտք կը համարին ուսանողաց իմացական և բարոյական վիճակին հետ մէկտեղ ուշադրութեան առնուլ նաեւ նոցա ֆիզիքական վիճակը՝ որ առաջնոյ պայմանն է, պէտք է որ մեր վարժարանաց մէջ ընդհանրապէս առողջաբանական դասերը և մերթ ընդ մերթ բժշկական քննութեան ենթարկել տղաքները, որով միայն իրենց պարտականութիւնը անթերի կերպով կատարած կ'ըլլան։

ՍՏԵՓԱՆ ԹԵՐԶԵԱՆ

89 Դեկտ. 17
Ի Գումգափու

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԲԱՂԵՇ, 10 Նոյեմբ.

Ինչպէս անցեալ անգամ համառօտիւ ըսած եմ, օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրեցաւ յաջորդաբար տեղւոյս գաւառական-երեսփոխանական Ընդհ. Ժողովը, 25 աշխարհական դասէն և հինգ եկեղեցական՝ որք են՝ Մեծ. Տեարք Յարութիւն Մելիքեան 125 քուէ, Կարապետ Խաչմանուկեան 121 քուէ, Մովսէս Բաւիկեան 120, Մուշեղ Մինեան 114, Աւետիս Պոռեան 114, Սարգիս Խարտոշեան 110, Մկրտիչ Գարաօղլանեան 110, Յարութիւն Տապաչեան 104, Յակոբ Դերձակեան 102, Խաչմանուկ Մաթոսեան 102, Գաբրիէլ Փանոսեան 101, Կարապետ Էրկանեան 101, Նազարէթ Խաչխաչեան 101, Մարգար Գասապեան 98, Նազարէթ Խնամբրեան 97, Սեդրաք Մինեան 96, Սարգիս Բիւրքճեան 85, Մարգարէ Տէմիրճեան 80, Մուրատ Բէնէէրեան 73, Արշակ Շողիկեան 72, Կարապետ Գունտագճեան 71, Խաչիկ Մալխասեան 70, Յովսէփ Ամեռեան 68, Նուբպէկ Պարնօեան 67 և Խաչմանուկ Պասմաճեան 59 քուէ.

Արժ. Ս. Հայր՝ Անտոն վրդ. Մուրատեան 13 քուէ, Տ. Մովսէս քհնյ. Սահրատեան 11, Տ. Գէորգ քհնյ. Տուրնեան 10, Տ. Ատոմ քհնյ. Բարսեղեան 7, և Տ. Աւետիս քհնյ. Մարգարեան 7 քուէ.

Քուէարկութիւնը խիստ հանդարտութեամբ և ի սպառ անշփոթաբար կատարեցաւ. Գաւառականներէն առնուելու հինգ երեսփոխանաց ընտրութիւնն ևս ի մօտոյ կատարուելին յուսալի է, և այնուհետև Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր վաւերացմամբ պիտի սկսանի գործել վայելչապէս վերակազմութեամբ պաշտօնեալ ժողովոց ի յառաջդիմութիւն երկրիս.

Ամսոյս երկուքին յատենի Բաղ. Ժողովոյ կարդացուած Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր մի պաշտօնական Նամակն Տնտեսական Խորհրդոյ յղուելով յանձնարարեցաւ Ազգ. Հաստատութեանց անշարժ կալուածոց մասին ըստ հրահանգի գործելով՝ արդիւնքը փութով հաղորդել Պատրիարքարանի.

Տարիէ մը ի վեր Ազգ. Պատրիարքարանէն յԱտենորդարան եկած՝ բայց անգործադրելի մնացած պաշտօնական գրութեանց կէտ առ կէտ գործադրութիւնն փութով կը կատարէ Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Յովսէփ Ծ. վրդ. Սօլախեան. այդ թղթոց մէջ իր կարեւորութեամբն առաջին տեղը կը բռնէ վիճակիս եկեղեցականաց [illegible] կամ [illegible].

Գեր. Սօլախեան Ս. Հայրն համեստութեամբ և լռութեան քօղի ներքեւ կը կատարէ իւր պաշտօնն օրինաւորապէս, իւր պաշտօնավարութեան քանի մը երեմնեակ ժամանակամիջոցին Բաղ. Ժողովն ինն արդիւնաւոր նիստ ունեցած է, զի անուրանալի է որ այդ 9 նիստերուն այնչափ գործեր տեսնուած են, որչափ տեսնուած չէին Ն. Գերապատուութեան Նախորդաց ատեն՝ մի ամբողջ տարւոյ մէջ. այդ նիստերուն Օրակարգի թիւը մինչ 14-15ի յանգած թէև, այլ սակայն ամէնքն ալ ամբաստանելոյ և ամբաստանողի համաձայնութեամբ իրենց օրինաւոր լուծումն ստացած են.

Քաղաքիս կից եղող Ասխու Ս. Աստուածածնի վանքը, որ ցարդ գրեթէ անխնամ վիճակի դատապարտուած էր, Բաղ. Ժողովոյ որոշմամբն ունեցաւ իւրեան յարմար Վանահայր մի, այն է Արժ. Տ. Աբրահամ վրդ. Թէփէճաչեան.

Քաղաքիս Վսեմ. կուսակալն հասարակաց կեանքի վրայ անաչառական և անխտրական աչօք կը հսկէ. ա՛յն անձինք որք չեն արտօնեալ ըստ կանոնի Տէրութեան զէնք կրելու, մինչ, ոստիկանութեան միջոցաւ զինաթափ եղան ըստ հրամանի Ն. Վսեմութեան որ մեծ արդարասիրութեամբ և արթուն շրջահայեցութեամբ ամեն կարգի գործոց կը հսկէ.

Դ. Ա. ԱՊԱՀՈՒՆԻ

Դ. ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՆԵՑԻ ՀԱՅ ԲԵՌՆԱԿՐԱՑ

ԱՌԱՋԻ ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵՆԻ

1889 Նոյեմբեր 7

Շարունակութիւն Փաստաբան Վարժապետեան էֆ.ի ճառին

Բանիւք դատավարական եղանակի 46րդ յօդուածն. հոն խիստ որոշ պիտի տեսնենք օրինաց մէկ տրամադրութիւնը որ արդարութեան պաշտօնէից պարտականութիւնքն երկուքի կը բաժնէ. Ա. հրապարակային ոճրագործութեանց ատեն (ֆլագրան տէլիդ), Բ. պարզ ոճիրներու միջոցին ընելիք պարտաւորութիւններ.

Դատական Օրինաց 38րդ յօդուածին տրամադրութեան համեմատ այս գողութիւն հրապարակային ոճրագործութիւն կը համարին, քանի որ կ'ըսեն, ցերեկ ատեն դիտմամբ խանութին դուռը բաց ձգուած և գիրերը գործուած է. սակայն դատավարական եղանակի 49րդ յօդուածին համեմատ, եթէ ոճրագործութիւնը հրապարակային էր, պէտք էր խնդիրը Ընդհ. դատախազութեան յանձնել, ինչո՞ւ չեղաւ այս.

Ենթադրենք թէ քննիչ պաշտօնէայն հրապարակային ոճիր կարծեց, այս պարագային ևս 46րդ յօդուածով իւր պարտականութիւնը նշանակուած է, պէտք էր անոր հետեւիլ. այսինքն միայն ընդհ. դատախազն է որ պիտի կատարէ քննութիւն, խուզարկութիւն, տեղեկագրութիւն եւ իրաւունք ունենալով, ըստ 37րդ յօդուածի, հաստատ նշաններով ապացուցուած ոճրագործը ձերբակալել տալով բանտարկելու. (Տե՛ս յօդ. 42)

Երբ Ընդհ. դատախազի նման կարեւոր պաշտօնեայ մը, այս աստիճան սահմանեալ է իւր պարտականութիւնքն կատարելու՝ նորա ստորադասեալ մի պաշտօնեայն անշուշտ կրկնապէս օրինական սահման տակ կը գտնուի. օրէնքն Ընդհանուր դատախազաց միայն տուած է և ոչ թէ դատաւորաց՝ դատախազի պարտականութիւնն որք հրապարակային ոճրագործութեանց միջոցին իրաւունք ունին անձամբ քննութիւն կատարելու. Փօլիս էֆէնտիներն ևս հրապարակային ոճրագործութեանց միջոցին կրնան քննութիւն կատարել և ոչ ուրիշ առթիւ.

Մարդ մը երկար ատեն բանտարկել, միմիայն քննիչ դատաւորն կրնայ ընել, Ընդհ. դատախազն կանչելէ և հարցնելէ վերջ. իսկ փօլիսի պաշտօնեայ մը չէ թէ անպայման կերպով, այլ 30 օր պայմանաժամով բանտարկութիւն մը հրամայել չի կրնար.

Արտաքին յարաբերութենէն արգիլելն Ընդհ. դատախազն ալ չէ կարող հրամայել, այլ դատավարական եղանակի 457րդ յօդուածի վերջին հատուածի համեմատ, քննիչ դատաւորի պարտքն է, և այսպէս Ընդհ. դատախազի իսկ չի տրուած արտօնութիւնք հարկաւ անկարելի է որ տրուին փօլիսի պաշտօնէից.

Աւելեց զատ մարդ մը արտաքին յարաբերութենէ ըստ օրինի 10 օրէն աւելի պէտք չէ արգիլել մէկ անգամի համար.

Հետեւաբար մինչև որ կայս. Իրատէով նշանակուած քննիչ դատաւորի մը որոշումը եւ Ընդհ. դատախազի կարծիքը չառնուի, ոչ ոք արտաքին յարաբերութենէ կ'արգիլուի. Բայց քննիչ պաշտօնեայն բոլորովին հակառակը կը վարուի, գողութեան լուրը առնելուն պէս փութանակ գործը Ընդհ. դատախազին յանձնելու, զայն իր քով կը պահէ եւ 30 օրէ աւելի Արթինը արտաքին յարաբերութենէ կ'արգիլէ.

Տէր Նախագահ,

Գիտէ Պատկ. ատեանդ, որ ամբաստանեալի դէմ մինչև որ դատարանի կողմանէ վճիռ չի տրուի, նա անմեղ է տակաւին, եւ անոր անձին տրուած ամեն նեղութիւն ապօրէն, բայց երբեմն հանրային իրաւանց պահպանման համար ամբաստանեալը դեռ վճիռ չստացած կը բանտարկուի և այս օրինաց բացառութիւն մըն է.

Բանտարկութեան պատիժը դատապարտեալի վրայ ազդեցութիւն ընելու համար զայն կը անօրինեն, բնականաբար դեռ չի դատապարտուած ամբաստանեալ մը բանտարկելն ալ իր ազդեցութիւնը ունի, իսկ երբ մարդ մը 30 օրէ աւելի արգիլեն ներքին եւ արտաքին յարաբերութենէ, նեղկեկ եւ ցած սենեկի մը մէջ, չոր տախտակներու վրայ, իւր բնական պէտքերը հոն կատարել տան զզուանօք կը նշանակէ թէ այս տեսակ արգելում մը ահա ճնշման ամենէն կատարեալն է ոչ թէ արդարութիւնն պահպանելու միջոց մը.

Մեր ամեն պէտքերը քովերնիս ունենալով իսկ եթէ մէկ երկու օր արտաքին յարաբերութենէ զրկուինք երեւակայեցէք թէ ո՜ր աստիճան սրտնեղութեան անհանգստութեան կ'ենթարկինք, մեր ամեն ունեցածը կ'ուտայինք գոնէ մարդ մը տեսնելու և անոր հետ երկու բառ փոխանակելու համար, ահ քանի վատ բան է առանձնութիւ՜նը. մարդս առանձնութեան մէջ չէ ծնած իւր բնական և հոգեկան պէտքերն են իւր նմանեաց հետ յարաբերութիւն, եթէ զինք այս վիճակէն զրկենք, արգիլենք, այն ատեն շատ գէշ հետեւութիւններ յառաջ կ'ուգան, սեւամաղձ, յուսահատութիւն, ապշութիւն, և թերևս խենդութիւն.

Պատժական օրէնսգէտք փորձով հաստատած են որ առանձին բանտարկուող անձանց մեծ մասը կը խենդենան. դատավարական եղանակի (458) յօդուածն ալ այս պատժոյ խստութիւնն կը հաստատէ, առանձին բանտ հրամայելով այն արդէն բանտարկեալներուն որոնք բանտի մէջ յանցանքներ կը գործեն, Տեսէ՛ք է առանձին բանտարկութեան ազդեցութիւն որչափ աւելի է քան պարզ հասարակական բանտարկութիւն.

Արդ այս միջոցին Արթինի տեղ ես ալ ըլլամ կը մտածեմ, թէ քանի որ հակառակ օրինաց և արդարութեան զիս այսպէս բանտարկեցին և քանի որ այս արգելք պիտի շարունակուի ալ, ուրեմն գոնէ մարդու երես տեսնելու համար գլխուս ճարէն նայիմ, ուզած խոստովանութիւններն ընեմ, ու վերջապէս ազատիմ.

Արթին 4—5 անգամ Վանէն ի Պոլիս և Պոլսէ Վան գացած, այնչափ նեղութիւն քաշած և չարչարուած է, այսօր դարձեալ պանդուխտ մ'է, իւր աչքին առջեւ կը բերէ 8—10 անձերէ բաղկացեալ իւր ընտանիքը, որոնք անօթի ծարաւ իրմէ զատ ոչ ոք ունին զիրենք խնամող, և իրենց օգնող կ'երեւակայէ իւր թշուառ անկեալը, ցաւալի ներկայն, և անստոյգ ապագայն, իսկ զաւակաց կարօտը որոց յիշատակը միշտ արտասուօքով կը լեցնէ իւր աչերն, զինք կը խռովեն կը հալածէ, բանտին պատերն իրեն արձագանք կ'ուտան, և ոչ մարդկային ձայն մը և ոչ ալ կերպարան մը կը տեսնուի. ի՞նչ ընէր, պէտք էր ուզածնին կատարէր, խոստովանութիւն մ'ըն էր. քննիչ պաշտօնէին ուզածն ալ, այս էր, նորա խոստովանութեանը կ'սպասէր որ չպիտի ունենար, ինք իւր հետեւեալ խօսքերով կը վկայէ այսպէս լինելը «Արթին խոստովանելու պէս բաներ ըսաւ, բայց յառաջ չտարաւ, որովհետեւ քննիչ պաշտօնեայ մը կարող է քահանայի միջոցաւ առնել տալ խոստովանութիւնն, ուստի ես ալ այնպէս ընելով քահանայ մը բերի և խոստովանութիւնն առի.»

Փօլիս էֆ. կը կարծէ թէ իրաւունք ունի քահանայի միջոցաւ ամբաստանեալը խոստովանցնել, սակայն այս կարծիք շատ սխալ է վասնզի, Ա. ցարդ ամենակարեւոր գործոց ատեն մինչեւ իսկ օրէնսդէտ եւ կարող քննիչներու և պաշտօնէից կողմէ այս տեսակ ձեւ մը երբէք տեղի ունեցած չէ. Բ. քննիչ մը, իւր կարծած ամեն բանը իւր քննութեան գործիք չկրնար ընել, մանաւանդ կրօնքի և հաւատալեաց վերաբերեալ բաներն երբէք չեն կրնար քննութեանց գործիք ըլլալ. Պարծանօք կրնամք հոս յիշել թէ երկրին օրէնք և մանաւանդ իսլամական կրօնն իսկ, կը տրամադրէ յարգել քրիստոնէից և բոլոր [illegible] հաւատալիքն ու կրօնն.

Այս ըսելով նպատակնիս Փօլիս էֆէնտիի պաշտօնավարութեան դէմ բողոքել չէ (քանզի բողոքոյ տեղը հոս չէ) այլ կ'ուզեմք հասկցնել թէ փօլիս էֆէնտին Արթինը խոստովանեցնելու համար բարոյական ազդեցութիւն գործածելով քահանայի մը միջոցաւ առնելու աստիճան յառաջ գացած է.

Հիւսէյին էֆ. կ'ըսէ թէ «Արթին խոստովանեցաւ, մեզ ալ պէտք եղածն այս էր» մենք ալ կը պատասխանենք թէ Արթինի խոստովանութիւնը առնելու համար իբր բարոյական ճնշում քահանայ մը բերել տալու ձեւը գործածելը ինք խոստովանեցաւ. մեզ ալ պէտք եղածն այս է.

Վերջապէս, իբր խոստովանութեանը սպասելով երկար օրեր արտաքին յարաբերութենէ արգիլեալ Արթին, քահանայի առջեւ կը հանուի. Քահանայն անօրինակ կերպով զայն կը խաբէ, ոչ թէ «Ճշմարտութիւնը խօսէ, Աստուած քեզի կը ներէ» ձեւով այլ «դուն եկուր ըսէ թէ ես ըրի, այս ինչ և այն ինչը ընկերներս են, միասին և սա կերպով գործեցինք. ըսէ, և ես քեզ կ'ազատեմ.» ըսելով. Արթին առջի բերան «տեղեկութիւն չունիմ, Աստուած գիտէ տեղեկութիւն չ'ունիմ.» ըսելով կ'ուլայ և կ'ողբայ. սակայն քահանայն ասով չվհատիր, իբր հոգեւորական կարգը և Ս. Աւետարանը վկայ բերելով անոնց վրայ կ'երդնու և կը խոստանայ որ իբր ըրած ձեւով խոստովանութիւն տայ, քանի որ ինք զայն պիտի ազատէ, Քրիստոնէական կրօնի համեմատ մարդ մը խոստովանցուցած ատեննին ո՛չ ինք և ո՛չ ալ դիմացինին երդում տալ կ'ուտայ, մինչդեռ քահանայն Արթինը խաբելու համար այս ձեւը կը գործածէ իւր կարգին և Ս. Աւետարանին վրայ երդում ընելով.

Արթինի այս խաբուիլը հաստատելու համար, նախ քննենք թէ ո՞վ է այս քահանան, ինչո՞ւ և ինչ կերպով եկած է.

Քահանան կ'ըսէ թէ Խաչատուր աղան իւր բարեկամն է, իսկ այս վերջինը քահանան ամենեւին չ'ճանչնար.

Քահանայն կ'ըսէ թէ ինք բանտարկելոց մխիթարիչն ըլլալուն արգիլեալ տեղ մը թէպէտ գործ չէր կրնար ունենալ, բայց արգիլեալ Արթինը տեսնելու իբր միջոց զինք միասին տանելու համար Խաչատուր աղան խնդրած էր.

Ձենք կարծեր որ քահանան այնչափ ապուշ եղած ըլլայ որ բաներու քահանայ մը լինելով չ'գիտնայ թէ արտաքին յարաբերութենէ արգիլեալ մարդու մը քահանայք չեն կարող յարաբերութեան միջոց ըլլալ. թող որ քննիչ պաշտօնեայն արդէն ըսաւ ալ թէ, քահանան ոչ թէ յարաբերութեան միջոց այլ Արթինի խոստովանութիւնը առնելու համար կանչուած էր.

Քահանան Արթինի հետ իւր տեսակցութիւնը կ'ուրանայ, մինչդեռ Խաչիկ աղայ, Հիւսէյին, Շիւքրի և Հայտար էֆէնտիներ զայն իրենց վկայութեամբը կը հաստատեն. ուրկէ կը հաստատուի թէ քահանայն սուտ կը խօսի.

Արթին քահանայի խաբեբայութեան դէմ դարձեալ ամենէն առաջ ոչ պատասխանը տուած է, մինչեւ իսկ ձեռքերը վեր բարձրացնելով և հայ լեզուաւ «[illegible]» կանչած ըլլալը ականատեսներէն Օսման եւ Եահեա աղայք կը վկայեն.

Քահանան երբ այսպէս կը տեսնէ թէ իւր նպատակն չ'պիտի իրականանայ եւ զինքը կանչելուն արդիւնք մը չ'պիտի գոյանայ՝ այն ատեն աղքատ Արթինը համոզելու համար իւր հոգեւորական կարգին եւ Ս. Աւետարանին վրայ կ'երդնու խոստանալով զինք ազատել եթէ իւր ուզածին պէս խոստովանի եւ յապացոյցն իւր այս խօսմանց հաց, ծխախոտ եւ այլն կ'առնու այս ձեւով և հաստատապէս կ'ապահովցնէ զինք անմիջապէս բանտէն արձակել տալ եթէ խոստովանի.

Այն ատեն այս արդար եւ անմեղ Արթին, որ այնչափ օրեր յարաբերութենէ արգիլեալ նեղցնել խցեկի մը մէջ փակուած, ներքին եւ արտաքին ամեն տեսակ ճնշման ենթակայ եղած էր, Արթին որ իւր հայրենեաց, ընտանեաց եւ զաւակաց կարօտիւ տոչորեալ անոնց թշուառութենէն եւ դժբաղդութենէն տխուր եւ յուսահատ կը հեծէր այդ խցիկին մէջ եւ վերջապէս իւր բոլոր կրթութիւն եւ գիտութիւնն միմիայն իւր հաւատքն եւ կրօնն ըլլալով ամբողջ կեանքը մէջ պարզ իրաւանց դատարանի առջեւ իսկ չ'ներկայացող այս Արթինն, քահանայի Ս. Աւետարանի վրայ երդում ընելով զինք խաբելէ միթէ բնականի հակառա՞կ բան մ'է.

Անկարելի էր որ Արթին իւր ազատութիւնը ձեռք բերող այս քահանային որ հոգեւորական կարգէն զատ Ս. Աւետարանի վրայ ալ երդում ըրաւ. չի հաւատար. Եւ մէկ կողմէն քահանային ըրած առաջարկութիւնները միւս կողմէն իւր ազատութիւնը մտածելով իրաւամբ մշուշ մը պատած էր իւր մտաց վրայ և ապշութիւն մը երեւան եկած էր. այս վիճակիս մէջ էր որ գնաց և իւր անմեղ ընկերներն ամբաստանեց. Այս ալ պաշտպան-վկայից խօսքերով ապացուցուած է, որք են Ահմէտ աղա, և փօլիս Հայտար էֆ.

Ահա Հայտար էֆ.ի յայտարարութիւնը որ Նախնական հարցաքննութեան տետրի 21րդ երեսի մէջ արձանագրուած է. «Հարցաքննիչ պաշտօնեայն հարցուց Արթինին իւր տեղեկութիւնը գողութեան վրայ. Արթին պատասխանեց թէ տեղեկութիւն չունի, սոյն միջոցին քահանայն բռնակիր Արթինը մէկ կողմ տարաւ. «այսպէս ըսէ կ'ազատիս» ըսաւ. բռնակիր Արթին ապուշի պէս վիճակ մ'ունէր. գործէն տեղեկութիւն չունիմ ըսաւ. քահանան և երկու հայեր խել մը հայերէն խօսքեր ըսին, այն երկու հայերը մէկ կողմ քաշուեցան. քահանան և բռնակիրն առանձին մնացին. քահանան երդում ըրաւ թէ ըսել տուաւ և ի՞նչ հարցուց չեմ գիտեր, նորէն հայերէն շատ խօսքեր խօսեցան. վերջը ամենքն ալ ճշմարտութիւնը պիտի զրուցէ ըսելով քննիչ պաշտօնեայ Հիւսէյին էֆէնտի քով գացին, հոն Արթին իւր խոստովանութիւնը ըրաւ.»

Հայտար էֆ. սապէս կը վերջացնէ իւր վկայութիւնը.

«Արթինի մատնութեամբ ձերբակալուող Յակոբ, երբ Արթինի հետ երես առ երես բերուեցաւ. Արթին ըսաւ թէ վախէս այնպէս ըսի».

Աւելեց զատ, քահանան՝ իւր ըրածները Խաչատուր աղայի վերագրելով՝ Նախնական հարցաքննութեան հետեւեալ կերպով ըսած է զոր կը քաղենք հարցաքննութեան տետրի 28րդ երեսէն «Ես այդպէս խրատ մը չի տուի, սակայն Խաչատուր աղան «Ես քեզ կ'ազատեմ, ընտանիքդ և զաւակներդ ամեն կերպով կը խնամեմ» ըսելով խոստումներ ըրաւ.»

Հոս խոստումներ ընողն ով լինելն ամենադոյզն դատողութիւն մ'ունեցողն իսկ կրնայ ստուգել.

Ուշադրութեան արժանի ուրիշ կէտ մը եւս կայ.

Քահանային, ես քեզի ասկէ կ'ազատեմ ըսելով ըրած խոստումը կատարած ըլլալը և Արթինն ապահովցնելու համար հարցաքննիչ պաշտօնեայն տեսէք թէ ի՞նչ միջոց կը գործածէ. Արթին իւր ընկերներուն անունը տալուն պէս, քննիչ պաշտօնեան զինք առնելով դուրս կը հանէ և կ'երթան միասին փնտռել Յակոբը.

Երբ յայտնեցինք քննիչ պաշտօնեային թէ իրեն պէս կարեւոր պաշտօնի մը վրայ գտնուող անձի մը չէր վայլեր ձերբակալող պաշտօնեի (ճէլպ մէմուրը) կերպարանքն առնել. մեզ պատասխանեց թէ «ես քննիչ պաշտօնեայ մըն եմ, ամեն տեղ կրնամ երթալ եւ ամեն ուզած ձեւովս կրնամ գործել», առանց մտածելու թէ իրենց գործողութիւնք դատաւորաց եւ փաստաբանաց բովէն պիտի անցնին.

Ձենք կրնար հասկնալ թէ ինչ կարեւոր բան կ'առնէր քննիչ պաշտօնեայն, անձամբ ձերբակալել Յակոբ անուն անձն որոյ ուր գտնուիլն ինչ կերպարանք ունենալն իրենց ծանօթ էր. Ուրիշ բան է քննիչ պաշտօնէից խուզարկութեան համար ոճրագործութեան վայրն երթալ, ուրիշ բան է սոսկ մարդ մը ձերբակալել.

Արդարեւ երբեմն քննիչ պաշտօնեայք ոճրին երեւան ելլելուն համար իրենց մտածած եւ անոր համեմատ կարգադրած ձեւով խուզարկութիւն կատարել տալու համար չկրնալով ստորադասեալ պաշտօնէից լաւ մը բացատրել իրենց գաղափարները, կ'ստիպուին անձամբ կատարել քննութիւն կամ խուզարկութիւն մը. Բայց ինչպէս ըսի, մարդ մը ձերբակալելու համար այսպէս չըլլար.

Ենթադրենք թէ Յակոբը ձերբակալելու համար մասնաւոր նպատակ մը կար. բայց Արթինն ալ միասին տանելուն ի՞նչ նշանակութիւն պէտք է տալ. եթէ ոչ քահանային երդումը տեղը տարած ըլլալու նպատակաւ մտածուած բան մը.

Վերջապէս այս ձեւով Արթինի խոստովանութիւնն առնելէ վերջ, իւր գործակիցներուն հետ երես առ երես կը բերեն որոց ամենքն ալ բանէ մը տեղեկութիւն չ'ունենալնին և Արթինի խենդեցած լինելը կը յայտարարեն. Վերստին առանձին առանձին կը հարցաքննուին որ նոյնպէս կ'ուրանան, գողութեան մէջ գլխաւոր դերը կատարող Լեւոնն ևս լալով ողբալով յայտարարեց թէ «Ճշմարիտ Աստուած տեղեկութիւն չ'ունիմ սուտ է» և գտած վիճակն նոյն միջոցին խելքը թռաւ.

Լեւոն, եթէ իրաւամբ գործակից եղած ըլլար, պէտք է գիտնար թէ օր մը զինքն ալ երես առ երես պիտի բերէին և այս գաղափարին վարժուած ըլլալով Արթինի խօսքերն իւր վրայ ամենեւին ազդեցութիւն մը չպիտի ընէին. մարդու մը իւր չըրած մէկ բանը եթէ վերագրուի այն ատեն աւելի կ'ազդուի որչափ մէկ ըրած բանի մը համար, քանի որ ներքնապէս ինքն ալ գիտէ թէ յանցաւոր է. Քաղաքային օրինաց 11րդ յօդուածը խիստ լաւ կը յարմարի բացատրելու համար թէ Լեւոնի խենդենալուն պատճառ Արթինի խօսքերն եղած են.

Մեր և օտար տէրութեանց բժշկական օրինագիրքերը, մէկէն ի մէկ յիմարութիւնն հետեւեալ կերպով կը բացատրեն.

—Յանկարծ վախ, բարկութիւն, մերժեալ սիրահարութիւն, նախանձ, հարստութեան կորուստ, ընտանեկան վիշտք, յուսախաբութիւն, անարգուիլ, գուշակութիւնները գտնելու համար տկար մտաց վախ են.

Տէր Նախագահ,

Մարդ մը բան մը որ ըրած չէ, մէկ ուրիշը գոյ իրեն երեսին ըսէ «Նա գողցայ, դուն ալ միասին էիր» վրան բարկութիւն և յիմարութիւն չ'գա՞ր միթէ, այսօր Լեւոնի յիմարանոցն գտնուիլը ամենաբնական և վճռողական ապացոյց մը չէ՞ արդեօք Արթինի սուտ խօսելուն և քահանային Արթինը չարաչար խաբած ըլլալուն.

Նիստը վերցաւ ժամ $10\frac{1}{2}$ին, դատավարութեան շարունակութիւնը թողուելով դեկտ. 22ին.

Հրատարակուեցաւ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
1890
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
(Արամեան)

Ներկայ տարւոյ ընդարձակ Օրացոյցը ճոխացոյն է եւ կը բաղկանայ 356 երեսէ:

Գին 3 Ղրուշ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ
ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ՁԱԼՐԴԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր յարգոյ յաճախորդաց, թէ իւր դեղարանն՝ որ կը գտնուէր ի Պաղճէ-Գաբու Համիտիյէ փողոց թիւ 38, փոխադրուած է դիմացի կարգը 21 թիւ, ուր ըստ առաջնոյն, կը գտնուի ամեն օր, բացի ուրբաթ և կիրակէ, Տօքթ. Արիսթիրի պէյ. 967 3—10

ԴԵՂՕՐԱՅՔ ԹԱՐՄ ԵՒ ԱԺԱՆ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Ո՛վ որ կուզէ տղայոց համար օգտակար, հրահանգիչ ու աժան նուէրներ գնել, պէտք է դիմել Ա. Մ. Գարիպեան թղթավաճառանոցը թիւ 10 Եիւքսէք-Գալտըրըմ, Ղալաթիա, կամ ի մասնաճիւղն թիւ 366 Բեզաղն չարշը, Պոլիս.

Ուր կը գտնուին ամեն չափով մեծ ու փոքր պատկերներ հարիւր 10 փարայէն 60 փարայ պատկերազարդ տետրակներ 1 եւ 2 1/2 ղրշէն. քանակայի տետրակներ 1 1/2, 3 և 5 1/2 ղրշէն. և տեսակ տեսակ գեղեցիկ ու աժան նիւթեր. 962 4—6

ՏՕՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ
ԸՆԾԱՅՆԵՐ

ՀՆԴԿԱ-ՉԻՆԱԿԱՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Պաղչէ-Գաբու, Պոլիս, Ճէլալպէյ խանի տակ Թիւ 8.

Չինաստանի, Ճափոնի եւ Հնդկաստանի ընտրովի առարկաներ

Անգլիական և Փրանսիական արտադրութիւնք, ինչպէս զմելիներ, Հոտաւէտ նիւթեր, Նուրբ Ըմպելիներ, Շաքարեղէնք, Անգլիական պաքսիմատներ են.

ԵՐԷՆԳԻՒՂԻ ԳԻՆԻՆԵՐ

610 ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ 3—10

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Պատիւ ունիմք ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ Տօքթօր Լէվիլուլ, մասնագէտ թոքային, ջղային և մորթի հիւանդութեանց, կ'ընդունի իրեն դիմողներն, Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Օսմանեան դրամատան մօտ, ԷՔՕՆՕՄԻՔ դեղարանի մէջ կէս օրէն մինչեւ մէկ ու կէս ժամ, երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը, 866 20—20

Աղքատք ձրի կը դարմանուին.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Պ. ՄԷՅՖՌ

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ, ՅԱՋՈՐԴ

Օ ՎԻԼ ՏԸ ՖՐԱՆՍ

Ղալաթիա, 3, Մահմուտիյէ փողոց
(Բարա-քէօյ)

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

Անօգւըն զեղչով

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐՈՒ

Ամեն տեսակ անձրեւանոցք, գաւազանք, բրդեայ գուլպայք, կօշիկք, պզտիկ աղջկանց համար գուլպայք, ֆլանէլէ ժիլէներ, Թռիգօ տաբատներ, մերինոսէ ժիլէներ, կտաւեայ շապիկք, ֆլանէլէ շապիկք, օձիք և թեւնոց, փողպատ, ամեն տեսակ ձեռնոց, մառամբոլ, անկողնի սաւաններու համար կտաւ, բամբակեղէնք, զուտ բրդէ ֆլանէլք, ձեռաց սրբիչք, անձեռոցք, թաշկինակք, անկողնի ծածկոյթք, անթափանցելի հագուստներ, ուղեւորութեան [illegible], հոտաւէտ նիւթեր, խողանակներ, ալպոմներ և այլն և այլն.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ —Ոսկին 108 էն.

Վաճառատան մէջ գտնուած բոլոր ապրանքներուն այս մեծ զեղչի մասին համոզուելու համար կը բաւէ պարզ այցելութիւն մը ի Վաճառատուն. դէմն, ուր պիտի հաստատուի ապրանաց անստգիւտ յատկութիւնն և ընծայուած առաւելութիւնները.

Ժ. ՏԸԼՈՐՄ

869 Յաջորդ Պ. Մէյֆռէ

ՏՕՔԹ. Ս. ԱՐԱՊԵԱՆ

Բարիզու բժշկական համալսարանէն վկայեալ Տօքթ. Ս. Արապեան իրեն մասնաւոր ճիւղ ընտրած է սրտի և կուրծքի հիւանդութիւնները. Այն հիւանդութիւնները Բարիզ բրոֆէսէօր Բօթէնի մասնաբաժնին մէջ մասնաւոր խնամքով ուսումնասիրած է և 12 տարիներէ հետէ յարատեւ այդ հիւանդութեանց վրայ կ'աշխատի.

Այս հիւանդութեանց մասնաւոր ուսումն միւս հիւանդութեանց վրայ կատարեալ հմտութեան պէտք ունի և Տեարք բժիշկք գիտեն թէ երբեմն որչափ դժուար է անոնց սկզբնական պատճառները գտնել.

Ուստի կը յուսայ թէ դժուարահնարին պարագայից մէջ Տրք. բժիշկք իրեն խորհրդակցութեան ալ դիմել պիտի բարեհաճին.

Գիւղացի յաճախորդաց դիւրութեան համար երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 8էն 10ը կամուրջի դիմաց Բիւչլիկեան դեղարանը պիտի գտնուի, Պոլսեցի յաճախորդաց համար Մուսալլա ճատէ յատուկ տուն վարձած է ուր ուրբաթ օրերը կէս օրէն վերջ հիւանդները ձրիաբար կ'ընդունի. 919 5—16

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ. Պոլիս Մերճան փողոց Թիւ 57

Կաղանդի առթիւ Մարգարեան գրատունը պատրաստած է նուէրի համար փառակազմ և ոսկեզօծ,
ՕՐԱՑՈՅՑ մեծ ու փոքր մեծաքանակ և թաւշեայ.
ԳԻՐՔԵՐ պատմական և վիպական.
ՔԵՐԱԿԱՆ բազմապատկեր ՄԱՆԿԱՆՑ ԳԻՐՔԸ.
ԱՅԲԵՆԱՐԱՆԻ ՏՈՒՓ մանուկներու համար.
ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ խիստ աժան, ներկեալ և աններկ.
ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ 45 պատկերով առանց գործիքի ամեն հասակի անձանց արանց և կանանց համար ի գին 5 ղրուշ.
Իր վաճառին ըստ առաջնոյն խիստ աժան. շատ գնողաց մասնաւոր զեղչ. 963 5—6

ԳԱՐԹԱԼԼԵԱՆ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ
Գին 3 ղրուշ

ԴԱՍԱԳԻՐՔ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ
Գին 7 1/2 ղրուշ

Մայրաքաղաքիս գլխաւոր վարժարանաց մէջ քանիամեայ գործածութիւնս ուսուցիչ Գարթալլեան Երուանդ էֆէնտիի աշխատասիրած սոյն երկու Թուաբանութիւնք կրթական արդի ծրագրին համաձայն պատրաստուած են եւ Պատուարժան Ուսումն. Խորհուրդէն գնահատուելով վաւերացած եւ գլխաւոր վարժարանաց մէջ մուտ գտած են. Հայոց ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ որ իւր 40 էն աւելի վարժարանաց պէտք եղած դասագրոց ընտրութեամբ այնքան խստապահանջ է, մեծապէս գնահատելով սոյն դասագրքերն ընդունած է իւր վարժարանաց մէջ եւ այս իսկ կատարեալ երաշխիք մ'է Գարթալլեան Թուաբանութեանց ընտրելագոյն մեթոտին եւ կատարելութեան.

Կը գտնուին ամէն հայ գրավաճառաց քով. 644 26—30

ՀԱՅ ԹԷՅԱՎԱՃԱՌ

Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ և Կ. ՍԱՎՐՈՒԵԱՆ

10 Ճէլալ-խանպէյ խատ կը 10

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ, ՃԱՎԱՅԻ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ

ԸՆՏԻՐ ԵՒ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Վաճառատունս իւր հաստատութենէն ի վեր իւր ուղղութեամբ, պատուաւորութեամբ և անխարդախ գործառնութեամբ ստացած հռչակաւ, թէ գաւառներու մէջ և թէ յաստիս խիստ շատ յաճախորդներ գոհ ըրած է.

ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
ՄԵԾ ԵՒ ՓՈՔՐ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ԳԻՆԵՐԸ ՉԱՓԱՒՈՐ 949

ՄԱՄՈՒԼ խափանեալ զաւեշտաթերթի արտօնատէր Գէորգ էֆէնտի Այվազեան՝ Միթիլլէն ընտիր ձիթիւղ և օճառ, Թէնէտոսէն պատուական գինի և Իզմիրէն ընտիր օղի բերել տուած է, և աժան գնով կը վաճառէ Ղալաթիա Բէնլիչէնեկիս-Բազար Իփսի խան. Ասոնցմէ զատ, յատկապէս բերել տուած է Կիպրոսի պատուական գումանտարիան, Եւրոպայէն Ֆօրժ Ալամին եղբարց ընտիր գոնեակները թէ՛ շիշերով և թէ՛ տակառով, և Սկիւտարի ընտիր «չավուշ իւզիւմիւն» ճերմակ գինի. Նաեւ ամենաընտիր ձիթապտուղ, լուբիա և շաքար. Յաճախորդք մեծապէս գոհ կը լինին անոնց թէ՛ ընտրութեան և թէ՛ աժանութեան համար. 918

ՍԳՈՏԻ ՄՈՒՆԻ ՋԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտեմբեր 188

Պարոնայք Սգոտ և Պօուն,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգոտի Օշարա՛կը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ.

Իմ կարծիքս է թէ այս համո՛յ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօրու ձկան իւղէն և կը յանձնարարեմ զայն.

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԲԱՑՈՒՄՆ
ՄԱՅԵՐԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ
Ի ՊՈԼԻՍ — ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԳԼՈՒԽԸ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ և ՏՂԱՅՈՑ համար
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Արանց ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ վերաբերեալ ամեն բաներու համար
ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ ԿՈՒԳԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐԵԼՈՒԿՆԵՐԸ

Ի վաճառ հանուած բոլոր ապրանքները կը զանազանուին իրենց ԼԱՒ ՏԵՍԱԿՈՎ, ԸՆՏԻՐ ԿԱՐՈՒԱԾՔՈՎ և ՍՔԱՆՉԵԼԻ ԶԵՒՈՎ.

ՄԱՅԵՐ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ գոյութիւնն եղած է, է և պիտի ըլլայ միշտ

ԱՂՈՒՈՐ, ԱՂԷԿ ԵՒ ԱԺԱՆ

Երթա՛նք ՄԱՅԵՐին 827

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

69

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,515,542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 2,085,347

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐՒՈՅ 967,900

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար վերենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւաւ և առագաստանաւաւ մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՊԱԶԱՐ ԱԼԸՄԱՆ

ՅԱՂԱՆԴԳԶԷՔ

Ծննդեան օրերու առթիւ, ՊԱԶԱՐ ԱԼԸՄԱՆ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ. Պազար Ալըմանի վաճառատանց մէջ ամէն տարուան նման կը գտնուին Կաղանդչէքի համար հազար տեսակ առարկաներ բոլորովին աժան գնով, թէ՛ պերճանքի և թէ առօրեայ գործածութեան համար։

ՄԱՍՆԱՒՈՐԱՊԷՍ Տղայոց խաղալիկներ, ժամացոյցներ, Պզտիկ կարասիներ, Տղայոց համար կառքերու կարասիներ, Ծննդեան ծառի համար զարդեր, Չինեցեխիւններ, լամբարներ, Մխողներու և խաղացողներու համար առարկաներ, Արդուզարդի և կարի պահարաններ, Գրասենեկի պիտոյք, կաղամարք, Պայուսակներ, Շաքարեղէնք, աժան բլուրք և նիքելէ ապաններ թէյի և խահուէի համար, Հոտաւէտ նիւթեր, փողպատներ, Անձրեւանոցներ, ձեռնոցներ, կողովներ, Գրասեղաններ, Սեղաններ, Պավիերայի գարեջուր շիշով և հազար ուրիշ տեսակ առարկաներ։

Ժամացոյցներուն գինը տարօրինակ կերպով աժան է։ 960 6—12

PAPIER WLINSI

ՎԼԻՆՍԻ Թուղթին աչագին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց։ Հարբուխ, Պրոնշիդ, Կոկորդի ցաւ, Ցօդացաւ։ Իւր գործածութիւն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

J. Wislin & Cº. 31, Rue de Seine
Paris

Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։
Պահանջել ՎԼԻՆՍԻ անունը։

Արտօնատէր Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԳՃՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կօշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու աժանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կօշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ ղրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 ղրշ յաւելում մը պիտի ըլլայ ոտք. տարբերութեան վրայ։

Ղրշ	տեսակ	Ղրշ	տեսակ
85	ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33	կնոջ մուճակ
52	սկարբին կարով	40	պալատական կալոշ
140	կալոշով մոյկ կարով	70	կնոջ համար պօթին կալոշ
65	պօթին կարով	45	16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80	մէստ կալոշ գամով	150	թէլամին և ուղտի մորթէ մոյկ
140	ամէն տեսակ մոյկ		
160	փայլուն մորթէ մոյկ		

Տղայոց յատուկ կօշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ ղրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Ցատկոպէս յանձնարարուած կօշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 966 2—24

GUERISON Prompte et Certaine !

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Enthérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAURÉAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'Ecole supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մթերանոցն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈԶԷՖ ՔԱՆՋՈՒՔԻ, Մեծ փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԵԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, 18 914

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՃՆԵՐԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴ ԻՒՂ

Իբօֆօսֆիթ քալչ և սոտայով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԴԻ և ՊՈՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Իբօֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծռղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։
Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԸՐ ԵՒ ՀԻՐՋԷԼ 443

ՀԱԶԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՇԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՑՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՅՆԻ ՆԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

POWELL'S BALSAM OF ANISEED.
TRADE MARK.

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՂՈՎԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ դէմ իբր ապահով դարման այս դեղին վայելած համբաւը մինչ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Բօուէլ կ'ընդունի ամեն անոնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

«Անգլիոյ թագուհւոյն ՆԷԳԻԼ Թնդանօթակրին վրայ, ի Ռուբբ, ըՍկոմրօ.

«Սիրելի պարոն, Բառ որուն կը նեղուէի յամառ հազէ մը որ գիշերը կ'արգելուր ինծ քնանալ և ցերեկը հանգիստ անցունել, վ. սեմ. կամ Քորթինեայան ձնորաբեց ինծ գործածել ձեր անզուգական բալսամն անխոնի հատիկներով և կրնամ հաւաստել ձեզ թէ առաջին գործածութենէն իսկ զգալի բարւոքում կրեցի, առանց իսկ պէտք ունենալու գործերս դադրեցնելու, և առաջին փոքր սրուակը բոլորովին բուժեց զիս։ Ըստ անոր ազդեցութեան վրայ ունեցած մեծ վստահութեամբս կը յանձնարարեմ զայն այլոց։ (Ստր.) Վ. ԼԻՆՋԷԼ, Նեգիլ Թնդանօթակրէն.»

Կը վաճառուի ամեն դեղատանց և արտօնեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլինի։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալպիոն Բոլէյս, Պլաքֆրիէրս րօտ, Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով.

76 Մ. ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյէ, 95 և 67

ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

NUBIAN BLACKING
Produces a POLISH without Brushing
Equal to PATENT LEATHER
On BOOTS, SHOES And LEATHER GOODS
NUBIAN IS WATERPROOF.

Խիստ յարմար է ներկելու համար կօշիկներն որք առաջին անգամէն կը փայլին, առանց խոզանակելու պէտք ունենալու։ Այս փայլն, որ նշանաւոր պայծառութիւն մ'ունի, ամբողջ շաբաթ մը կը տևէ։ Կօշիկներն անթափանցելի կ'ընէ ջուրի և խոնաւութեան։ Ցեխը կամ ուրիշ աղտեղութիւնները դիւրաւ կը վերցուին թրջած լաթով մը, առանց փճացնելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կօշիկներու։ Կարելի է գործածել զայն նորոգելու համար ճամբորդութեան կաշեպանակները։

Գործածման եղանակ. Ներկելի առարկայն խոնավ սրբել, մինչև որ հին ներկէն հետք չմնայ։ Այս փայլուն հեղուկէն բսել, կա՛մ սպունգի կտորով մը կամ վրձինով։ Թրջուած մակերեւոյթն ինքնին կը չորնայ։
Զգուշանալ կեղծերէն.

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՆՏՍ ԳԱՐՈՒԱՆԱ, Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վոյվոտա, Պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Թէփէպաշիի Թրամուէյին, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 78

L'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՌԷՓՈՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ	ՄԻՆՉԵՒ ՑԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
80,000,000 Ֆրանք	1,500,000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազան են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխագիրք՝ փոխատուութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան մուտք ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1881 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Անպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40. Պահչէ Գաբու, Պոլիս։ 903

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԴԻՔ)

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԸՊԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են [illegible]։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարին ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Գոճամանն Օղլու խան, Ճորճի Կիւրոլի Թիւ 13 մթերանոցը 837

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 48, Սէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4,000,000, Վճարեալ վնասներն իբր 30,000,000

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 2, Ճէբէճեան խան, Գամմոտայի Պանդոկին դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ և Յունաստանի
186 ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԸՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 3 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1889, մինչեւ յնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՈՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44				
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	7 —	7 30	7 50	8 30	9 —	9 30	10 —	10 30	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 —	4 30	5 ...	5 30	6 —	6 30	...	...	...	...
Գում-գաբու	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	11 39	12 13	1 39	2 8	2 39	3 9	4 9	4 39	5 9	5 39	6 9	6 39	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 43	12 17	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	...	...	...	...
Տաուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 48	12 22	1 49	2 17	2 49	3 18	4 19	4 49	5 19	5 49	6 19	6 49	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 53	10 23	10 53	11 54	12 25	1 54	2 20	2 53	3 22	4 24	4 54	5 23	5 55	6 25	6 55	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	7 9	7 34	8 12	8 39	9 6	...	10 4	10 34	11 6	12 6	— ...	2 6	...	3 4	3 36	4 34	5 6	5 31	6 8	6 36	7 6	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	12 16	— ...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	...	6 26	...	7 15	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 3	...	...	...	...	...	12 24	— ...	...	...	...	...	...	...	...	6 34	...	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՈՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	51	43				
	Առաւօտ										Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	... ...	...	...	...	... ...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	6 15	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	6 30	7 —	...	8 —	8 30	... ...	9 30	... ...	... ...	11 26	... ...	1 30	...	2 30	...	4 ...	...	5 30	...	6 27	...	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	... ...	9 40	10 10	10 40	11 37	... ...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 42	7 5	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 54	10 24	10 52	11 51	1 25	1 53	2 25	2 54	3 21	4 23	4 53	5 54	6 24	7 —	7 16	...	...	...	...
Սամաթիա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 58	10 28	10 56	11 55	1 28	1 57	2 28	2 58	3 25	4 27	4 57	5 58	6 28	...	...	...	...	...	...
Տաւուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	7 2	7 32	...	8 32	9 2	9 34	10 4	10 34	11 2	12 1	1 34	2 3	2 34	3 4	3 31	4 33	5 3	6 4	6 34	...	...	...	...	...	...
Գում-գաբու	7 8	7 38	7 59	8 38	9 8	9 38	10 8	10 38	11 7	12 8	1 38	2 7	2 38	3 8	3 35	4 38	5 8	6 8	6 38	7 11	7 27	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 7	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 15	12 16	1 46	2 15	2 46	3 16	3 43	4 46	5 16	6 16	6 46	7 20	7 35	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջև բանող կառախմբից մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ ... և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ, միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. վագոններ։ 196

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է գտնուած և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Փիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս Փիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն ամէն տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց աս անուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնը և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգին համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ
և [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4841
Էդրուրիա	7718	Պօթնիա	4535
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Օւրանիա	7263	Մարաթոն	2408
Բավօնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Հերպուրկ	1614		

Թրէնինօ շոգենաւը, նաւապետ Քինկ, Լիվըրբուլէն աստ կ'սպասուի յունվ. 10ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
Ղալաթիա
910